

Vlaanderen
is ondernemen

Ambulante activiteiten

Een leidraad voor lokale besturen

© 2024, VLAIO. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of enig andere manier, zonder de schriftelijke toestemming van VLAIO.

V.U. Mark Andries

Vlaamse overheid - VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel.

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

D/2024/3241/126

Versie augustus 2026

Disclaimer:

Deze brochure wil duiding geven bij de vernieuwde Vlaamse wetgeving maar heeft niet de ambitie om de wetteksten te vervangen of elk artikel in detail te bespreken. De verstrekte informatie is enkel bedoeld als een eerste algemene toelichting, die de behandelde materie enkel wil situeren in grote lijnen, zonder volledigheid noch juridische precisie na te streven. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. VLAIO streeft de grootst mogelijke zorg na bij het inwinnen en verspreiden van informatie. VLAIO kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor enige schade die rechtsreeks of onrechtstreeks zou voortvloeien uit de acties die op basis van de gegevens uit deze uitgave worden ondernomen.

Foto's unsplash.com: cover van Graphic Node, p.44 Milada Vigerova, p.48 Kyle Nieber en p. 76 Daniel Spilka

Alle andere foto's zijn eigendom van VLAIO.

1 Inleiding

Ambulante activiteiten bestaan sinds mensenheugenis. Door de eeuwen heen zijn ze geëvolueerd. Ze hebben zich weten aan te passen aan de veranderingen in onze samenleving. Bepaalde activiteiten verdwenen uit het straatbeeld. Nieuwe activiteiten kwamen in de plaats. Nog andere kregen door innovatie een nieuwe dimensie. Ook vandaag staan de ambulante activiteiten voor een aantal uitdagingen. Wat een constante bleef door de eeuwen heen, is hun bijdrage aan de bevoorrading van lokale gemeenschappen. Ook vormen ze vaak een plek van ontmoeting en dragen ze bij tot de beleving in een stad of gemeente. Maar zeker blijven de ambulante activiteiten, ook vandaag, een broodwinning voor heel wat handelaars.

Maar net als de rest van de detailhandel staat ook de ambulante handel voor enorme uitdagingen. Maatschappelijke fenomenen als vergrijzing, de toename van de e-commerce, het toenemend belang van consumentenbeleving, het tweeverdienersmodel, de stijging van de brandstofprijzen, de krapte op de arbeidsmarkt, klimaatsverandering, ... hebben hun impact op de ambulante activiteiten. Verschillende gemeenten ervaren dat: dalende bezoekersaantallen, moeite om handelaars aan te trekken, lege plekken op markten, ... Als de ambulante handel niet rendabel is, verdwijnt ze of zoekt ze andere oorden op. Op andere plekken blijft ze floreren of kent ze een nieuwe dynamiek.

Innoveren en zich aanpassen blijft ook vandaag voor de ambulante handel nodig. Het is dan ook belangrijk dat we als overheden streven naar een ondernemend en innoverend klimaat waarin de ambulante handel de ruimte en de mogelijkheden krijgt om te innoveren en zich aan te passen aan de steeds veranderende omstandigheden.

Succesrecepten lijken niet te bestaan. Het gaat immers om een samenspel van veel factoren. Die factoren evolueren ook. Dat maakt dat wat op de ene plaats of het ene moment lijkt te werken, niet hetzelfde effect genereert op een andere. Geen twee omgevingen zijn immers gelijk.

Als overheden bepalen we waar en wanneer en onder welke voorwaarden de ambulante handel kan worden uitgevoerd. De wetgeving op de ambulante activiteiten regelt de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten. Sinds de zesde staatshervorming is dit geregionaliseerd en dus een bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. De Vlaamse overheid heeft de wetgeving ondertussen geactualiseerd. Een eerste hervorming vond plaats in 2017. Een tweede hervorming volgde in 2023, met een inwerkingtreding van de wijzigingen op 1 april 2024. Deze brochure wil Vlaamse steden en gemeenten inzicht geven in die vernieuwde wetgeving vanaf 1 april 2024.

Steden en gemeenten hebben immers een cruciale rol in de organisatie van de ambulante handel op hun grondgebied. Hun gemeentelijk reglement is bepalend. De wijzigingen aan de wetgeving in 2023 maken dat ook de gemeentelijke reglementen moeten worden aangepast. Bovendien organiseren gemeenten vaak zelf ambulante activiteiten. Zo zorgen ze niet alleen voor de bevoorrading van de burgers maar ook voor beleving en ontmoeting in de kern. Dit alles vergt een goede kennis van de materie.

In deel 3 geven we inzicht in de wijzigingen aan de wetgeving van 2017 en 2023. Daarna zoomen we in deel 4 in op de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Vanaf 1 april 2024 hebben handelaars immers niet langer een leurkaart nodig maar gebeurt de controle van de gegevens steeds in de KBO. Door de digitalisering kunnen daar steeds de meest actuele

gegevens gecontroleerd worden. Dit verbetert de controle. Tegelijk is het een belangrijke administratieve vereenvoudiging voor de ondernemers.

De wetswijziging hebben we aangegrepen om steden en gemeenten een duwtje in de rug te geven om de organisatie van hun markten verder te digitaliseren. We hebben een raamovereenkomst voorzien voor een bestaande tool. Steden en gemeenten die daar voor eind 2026 gebruik van maken en een contract aangaan voor 4 jaar, geven we een financiële stimulans. Meer informatie vind je op www.vlaio.be/merke.

In de delen 5 tot en met 12 lichten we de verschillende luiken van de wetgeving toe. Maar ambulante activiteiten organiseren is meer dan wetgeving, zoals blijkt uit deel 13. We eindigen dat deel met enkele suggesties voor een beginnende marktleider of organisator ambulante handel. We hopen alvast dat die beginnende marktleider in de gemeente de nodige ondersteuning krijgt en men rekening houdt met diens kennis en expertise. Lees daarom zeker even deel 7.3.

Met de wetswijzigingen is de ruimte gecreëerd om een beleid te voeren op maat van de gemeente. Het is nu aan gemeenten en handelaars om deze ook optimaal te benutten. Dialoog en samenwerking tussen gemeenten en handelaars zal dit alleen maar versterken.

Deze brochure wil de gemeenten alvast op weg helpen en hen wegwijs maken in de wetgeving. Ze bevat ook heel wat verwijzingen naar websites. Om die vlot te kunnen consulteren, gebruik je best de digitale versie die je eenvoudig kan downloaden op www.vlaio.be.

Inhoud

1	INLEIDING	3
2	DE WETGEVING, DE ULTIEME INFORMATIEBRON	10
3	WIJZIGINGEN IN DE WETGEVING SINDE DE ZESDE STAATSHERVORMING	11
3.1	Meer autonomie voor de gemeenten	11
3.1.1	Meer mogelijkheden voor regeling op maat van de lokale situatie	11
3.1.2	Gemeenten bepalen de regels voor de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter	12
3.1.3	Belang van het gemeentelijk reglement	12
3.2	Deregulering en administratieve vereenvoudiging	12
3.2.1	Beperkt aantal basisregels	12
3.2.2	Geen voorafgaande machtiging meer nodig	12
3.2.3	Niet langer nationaliteitsvoorwaarde	13
3.2.4	Niet langer moraliteitsvoorwaarde voor verkoop ten huize van de consument	13
3.2.5	Geen afzonderlijke regeling voor standwerkers meer	13
3.2.6	Geen aangifte meer nodig van tijdelijke promotionele verkopen	13
3.2.7	Afschaffen specifieke identificatieverplichtingen	14
3.2.8	Geen verplicht advies van VLAIO meer	14
3.3	Actualisering	14
3.3.1	Regels rond overdracht geactualiseerd	14
3.3.2	Minimumopzegtermijn voor standplaatsen op openbare markt gedifferentieerd	14
3.3.3	Ook maatschappen kunnen voortaan een standplaats aanvragen	14
3.3.4	Voorinschrijvingen voor standplaatsen die toegewezen worden van dag tot dag	14
3.3.5	Efficiëntere controle, opvragen identiteitsbewijs mogelijk	15
3.3.6	Definiëring afgevaardigde en concessionaris	15
3.3.7	Meer mogelijkheden voor digitalisering of vereenvoudiging	15
4	OVER DE KBO EN INSCHRIJVINGEN IN DE KBO	16
4.1	Wat is de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)?	16
4.2	De KBO-inschrijving, geen specifieke of nieuwe verplichting voor ambulante handelaars	16
4.3	Hoe kan een onderneming zich correct in de KBO laten inschrijven?	17
4.4	KBO Public Search – het consulteren van de gegevens in de KBO	18
4.5	Een actief ondernemingsnummer	19
4.6	Een NACE-code die de ambulante activiteit toelaat	19

5	WANNEER IS DE WETGEVING VAN TOEPASSING?	21
5.1	Een ambulante activiteit	21
5.2	Bijzondere soorten ambulante activiteiten met specifieke regels	22
6	AMBULANTE ACTIVITEITEN UITOEFENEN: WIE – WAT – WAAR?	25
6.1	Wie?	25
6.1.1	Ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die ambulante activiteiten toelaat	26
6.1.2	Toekenning van een standplaats via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.	26
6.1.3	Voorwaarden verzekering en volksgezondheid	27
6.1.4	Wie mag ambulante handel uitoefenen op een toegewezen standplaats?	29
6.1.5	Samengevat:	29
6.2	Wat? – Toegelaten producten en diensten	30
6.2.1	Geen specifieke regeling meer in kader van de wet op de ambulante activiteiten	30
6.2.2	Andere regelgeving ook van toepassing op ambulante activiteiten	30
6.3	Waar? – Plaatsen waar ambulante activiteiten toegelaten zijn	30
6.3.1	Toegelaten plaatsen volgens de wet ambulante activiteiten	30
6.3.2	Toelating van de eigenaar, de beheerder of impact andere regelgeving	31
7	AMBULANTE ACTIVITEITEN ORGANISEREN – ALGEMEEN	33
7.1	Het begint met een visie	33
7.2	Het gemeentelijk reglement	34
7.2.1	Meer dan een marktreglement	34
7.2.2	Minimaal te regelen	34
7.2.3	Facultatief	35
7.2.4	Geen verplicht advies meer	35
7.2.5	Wat als men opteert voor de regeling voorzien in de wet?	35
7.3	Organisator(en) aanstellen – de zogenaamde marktleider	36
7.3.1	Meer dan de organisatie van de markt	36
7.3.2	Controlebevoegdheid en verantwoordelijkheden	36
7.3.3	Zorg voor een goede opleiding en ondersteuning	36
7.3.4	Meer dan controle	38

8	OPENBARE MARKTEN ORGANISEREN	39
8.1	Definitie openbare markt	39
8.2	Plan van de standplaatsen	40
8.2.1	De wijze van toewijzing	40
8.2.2	Specialisatie van standplaatsen	41
8.2.3	Onderdeel van het gemeentelijk reglement	42
8.2.4	Alternatief plan van de standplaatsen	42
8.3	Aanvragen van standplaatsen	42
8.3.1	Transparant systeem met duidelijke registratie	42
8.3.2	Vooraf indienen van aanvragen ook mogelijk voor losse standplaatsen	42
8.3.3	Geldigheidsduur van aanvragen (voor abonnementen)	43
8.3.4	Aanvragen weigeren	43
8.4	Toewijzen van standplaatsen – voor wie?	43
8.4.1	Toewijzing aan een ambulante handelaar	44
8.4.2	Toewijzing aan een organisator van een occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter.	45
8.5	Toewijzen van standplaatsen – wat zijn de regels?	45
8.5.1	Losse standplaatsen – voorafgaande inschrijvingen	45
8.5.2	Losse standplaatsen – op het moment van de openbare markt (art. 27, §1 KB)	46
8.5.3	Standplaatsen per abonnement	46
8.5.4	Registratie van de toegewezen standplaatsen	48
8.5.5	Afspraken wederzijdse rechten en plichten van de gemeente en de abonneementhouder	48
8.6	Wie kan de toegewezen standplaatsen innemen?	49
8.7	Geldigheidsduur van het abonnement	49
8.7.1	Automatische verlenging	49
8.7.2	Opschorting op vraag van de abonneementhouder	50
8.8	Beëindiging van het abonnement door de abonneementhouder	50
8.8.1	Eigen regeling gemeente	51
8.8.2	Regeling voorzien in de wet	51
8.9	Definitief opheffen van standplaatsen	51
8.10	Overdracht van een standplaats per abonnement	52
8.11	Mogelijkheid tot schorsing of intrekking van een abonnement door de gemeente	53
8.11.1	Bepalingen in het gemeentelijk reglement	53

8.11.2	Enkel als het proportioneel is en goed gemotiveerd	53
8.11.3	Meedelen aan de standhouder	54
8.11.4	Wat met (tijdelijk) vrijgekomen standplaatsen?	54
9	AMBULANTE ACTIVITEITEN OP HET OPENBAAR DOMEIN	55
9.1	Definitie openbaar domein	55
9.2	Ambulante activiteiten op tijdelijk vaste wijze	55
9.2.1	De gemeente heeft verschillende opties	55
9.2.2	Aanvragen van standplaatsen	56
9.2.4	Toekenning van een standplaats op het openbaar domein – als de gemeente vooraf in haar reglement de standplaatsen op het openbaar domein bepaalt	56
9.2.5	Toekenning van een standplaats op het openbaar domein - als de gemeente zelf geen standplaatsen op het openbaar domein heeft bepaald	57
9.2.6	Weigeren van standplaats op het openbaar domein	57
9.2.7	Geldigheidsduur van een abonnement voor een standplaats op het openbaar domein	58
9.2.8	Het definitief opheffen van standplaatsen met abonnement	58
9.2.9	De overdracht van de standplaatsen met abonnement	58
9.2.10	Mogelijkheid tot schorsing of intrekking van een abonnement door de gemeente	58
9.3	Ambulante activiteiten op rondtrekkende wijze	58
9.3.1	Wat is op rondtrekkende wijze?	58
9.3.2	De gemeente bepaalt de modaliteiten en voorwaarden	59
10	AMBULANTE ACTIVITEITEN GEORGANISEERD OP ANDERE PLAATSEN	60
10.1	Enkele meer algemene bepalingen	60
10.2	Private markt	61
10.2.1	Definitie	61
10.2.2	Toestemming gemeente vereist	61
10.2.3	Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?	62
10.2.4	Controle mogelijk	62
10.3	Ambulante activiteiten op private plaatsen langs de openbare weg en op commerciële parkings	62
10.3.1	Definitie	62
10.3.2	Toestemming gemeente vereist	62
10.3.3	Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?	63
10.3.4	Controle mogelijk	63
10.4	Ten huize van de consument	63
10.5	Ambulante activiteiten op culturele en sportieve manifestaties	63
10.5.1	Voorwaarden waaraan de ambulante activiteiten moeten voldoen	63
10.5.2	Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?	64

10.6 Verkoop van bloemen in cafés, hotels en restaurants	64
10.7 Private plaatsen waar manifestaties plaatsvinden van de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren	64
11 VRIJGESTELDE AMBULANTE ACTIVITEITEN/ MANIFESTATIES	65
11.1 Ambulante activiteiten met commercieel doel	65
11.1.1 Manifestaties ter bevordering van de lokale handel en manifestaties ter bevordering van het lokale gemeenschapsleven	65
11.1.2 Handels-, ambachts- of landbouwbeurzen en tentoonstellingen	66
11.1.3 Verkoop door een handelaar vanuit een kraam voor zijn winkel	67
11.1.4 Verkoopactiviteiten door een handelaar in de vestiging van een andere handelaar	67
11.1.5 Kranten en tijdschriften	67
11.1.6 Verkoop door middel van automaten	67
11.1.7 Artistieke producten of diensten	67
11.2 Ambulante activiteiten zonder commercieel doel	67
11.2.1 Individuele verkoop door particulieren	67
11.2.2 manifestaties die verschillende niet-professionele verkopers verenigt	68
11.2.3 occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter	69
12 HANDHAVING	71
13 AMBULANTE ACTIVITEITEN ORGANISEREN: MEER DAN WETGEVING	73
13.1 Overlegstructuren en andere dialoogvormen	73
13.1.1 Inzetten op dialoog en samenwerking	73
13.1.2 Mogelijke rol	73
13.1.3 Mogelijke samenstelling	74
13.2 Beleving en promotie	74
13.3 Raakvlakken met mobiliteit	75
13.3.1 Impact ambulante activiteiten op mobiliteit	75
13.3.2 Impact mobiliteit op succes ambulant activiteiten en markt	75
13.4 Draaiboeken	76

2 De wetgeving, de ultieme informatiebron

Deze brochure wil duiding geven bij de vernieuwde Vlaamse wetgeving, maar heeft niet de ambitie om de wetteksten te vervangen of elk artikel in detail te bespreken.

Bij het opstellen van een gemeentelijk reglement of bij een dispuut blijft het belangrijk om ook de wetteksten zelf te raadplegen en eventueel de nodige juridische ondersteuning in te schakelen.

Het gaat hier om volgende wetgeving, inclusief de wijzigingen die specifiek van toepassing zijn in het Vlaams Gewest, zoals die ook terug te vinden zijn in de gecoördineerde versies.

- Wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten;
- Koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten.

Deze wetteksten werden, voor de toepassing in het Vlaams Gewest, gewijzigd in respectievelijk 2017 en 2023 door onderstaande wetteksten. De wetswijziging van 2023 gaat in op 1 april 2024.

Wetswijziging 2017:

- Decreet van 24 februari 2017 tot wijziging van artikel 8 en 10 van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 houdende de wijziging van diverse bepalingen van het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten.

Wetswijziging 2023 - treedt in werking op 1 april 2024:

- Decreet van 3 maart 2023 tot wijziging van artikel 1, 3, 6, 7, 8, 10bis, 12, 13, 14, 15 van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 juni 2003 betreffende de controletaak van de erkende ondernemingsloketten ter gelegenheid van de inschrijving van handels- of ambachtsondernemingen in de Kruispuntbank van Ondernemingen, het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten, het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van kermisactiviteiten en ambulante activiteiten in kermisgastronomie en tot opheffing van het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van de vergoeding van de erkende ondernemingsloketten voor het beheer van de machtigingen van ambulante activiteiten en van de machtigingen van kermisactiviteiten.

Als in deze brochure verwezen wordt naar de 'wet' zonder verdere vermelding om welke wet het gaat, wordt de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten bedoeld. Als verwezen wordt naar het 'KB' zonder verdere vermelding wordt het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten bedoeld.

3 Wijzigingen in de wetgeving sinds de zesde staatshervorming

De wetgeving op de ambulante activiteiten regelt de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten. Sinds de zesde staatshervorming is dit een bevoegdheid van het Vlaamse Gewest.

De Vlaamse overheid heeft in 2017 van de gelegenheid gebruikgemaakt om de wetgeving een eerste maal te actualiseren. Zo is deze beter afgestemd op de steeds evoluerende socio-economische realiteit en op een modern beheer van ambulante activiteiten. Meer autonomie voor gemeenten, deregulering en administratieve vereenvoudiging zijn de rode draad doorheen die wetswijziging. De wetswijziging van 2017 hield ook rekening met een verdere digitalisering van de overheidsdienstverlening.

In 2023 werd verdergegaan op de ingeslagen weg. Meest in het oog springend bij die wetswijziging van 2023, die inwerking treedt op 1 april 2024, is de afschaffing van het gebruik van de voorafgaande machtiging, ook wel de leurkaart genoemd, in Vlaanderen. Vanaf 1 april 2024 worden de ondernemingsgegevens van de handelaars rechtstreeks gecontroleerd in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Daar kan worden nagegaan of ondernemingen een inschrijving hebben die de ambulante activiteit toelaat. Het afschaffen van de voorgaande machtiging is een belangrijke administratieve vereenvoudiging en een kostenbesparing voor ondernemers. Tegelijk verbetert de controle doordat overheden steeds werken met de meest actuele gegevens uit de KBO.

Ook de autonomie van de gemeenten en het belang van het gemeentelijk reglement werd met de wetswijziging van 2023 verder versterkt. Verder werden een aantal zaken die al in andere regelgeving geregeld zijn, geschrapt. Dat bevordert de eenvoud en de transparantie. Denken we bijvoorbeeld aan de identificatieverplichting.

Hieronder gaan we wat meer in detail in op de belangrijkste wijzigingen.

3.1 Meer autonomie voor de gemeenten

3.1.1 Meer mogelijkheden voor regeling op maat van de lokale situatie

Bij de wetswijziging in 2017 werd, waar mogelijk, de gemeenten de kans geboden om te voorzien in een eigen regeling. Het aantal regels waar de gemeente niet van kan afwijken is nu sterk beperkt. Vanaf 1 april 2024 is dat nog uitgebreid met de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter. Die grotere autonomie laat gemeenten toe om de organisatie van de ambulante activiteiten op hun grondgebied af te stemmen op de plaatselijke situatie en om snel en gepast te reageren op veranderingen. Ambulante handel is immers plaatsgebonden en heeft nood aan maatwerk. Lokale overheden zijn het best geplaatst om dit maatwerk te realiseren en zo het ambulante gebeuren te bevorderen.

Gemeenten die geen nood hebben aan een eigen regeling of dit niet wensen, kunnen in heel wat gevallen opteren voor de regeling voorzien in de wetgeving. In de wet is er voor verschillende zaken een soort standaardregeling opgenomen: regels die enkel van toepassing zijn als de gemeente voor die zaken zelf geen andere, afwijkende regeling voorziet.

Het is echter geen alles-of-niets verhaal: de gemeente kan ervoor opteren om voor bepaalde aspecten de vrije beleidsruimte in te vullen met eigen regels en voor andere aspecten terug te vallen op de in de wet opgenomen regeling en deze over te nemen in het gemeentelijk reglement.

3.1.2 Gemeenten bepalen de regels voor de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter

Na een eerste vereenvoudiging van de procedures in 2017 wordt de regelgeving vanaf 1 april 2024 verder vereenvoudigd en de gemeentelijke autonomie verstrekt. De regelgeving definieert enkel nog de doelen waarvoor de verkoop moet gebeuren om te kunnen spreken van een occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter. Alle andere bepalingen werden in de regelgeving geschrapt. Vanaf 1 april 2024 zijn de voorwaarden in het gemeentelijk reglement bepalend. In geen geval moet er nog een toestemming voor zo'n verkoop worden gedaan bij de Vlaamse overheid.

3.1.3 Belang van het gemeentelijk reglement

Met de wetswijziging van 2023 wordt duidelijker gestipuleerd dat de regels of de voorwaarden die de gemeente oplegt, bepaald moeten zijn in het gemeentelijk reglement.

Zo was bijvoorbeeld voor de wetswijziging van 2023 bepaald dat een gemeente een individuele particuliere verkoop kan onderwerpen aan een voorafgaande toestemming. Met de wetswijziging is verduidelijkt en geëxpliciteerd dat de gemeente dat via het gemeentelijke reglement regelt. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het toewijzen van standplaatsen voor occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter.

Het gemeentelijk reglement zorgt ervoor dat de regels voor iedereen duidelijk en transparant zijn. Het belang van het reglement mag dan ook niet onderschat worden.

3.2 Deregulering en administratieve vereenvoudiging

3.2.1 Beperkt aantal basisregels

Zoals hoger aangegeven, is het aantal regels dat de gemeente moet volgen sterk verminderd. Er blijven een beperkt aantal 'basisregels' over die gelden in het hele Vlaamse Gewest. De gemeente kan hier niet van afwijken. Ze regelen aspecten die zeer belangrijk zijn voor de bedrijfsvoering van de ambulante handelaar. Denken we bijvoorbeeld aan de overdracht van standplaatsen met abonnement of de opzegtermijn van abonnementen. Die basisregels bieden de ambulante handelaar in elke gemeente een aantal minimale en zelfde garanties.

3.2.2 Geen voorafgaande machtiging meer nodig

Vanaf 1 april 2024 heeft een ambulante handelaar niet langer een voorafgaande machtiging, ook wel gekend als de leurkaart, nodig om zijn activiteiten in het Vlaams Gewest uit te voeren.

Vanaf dan wordt er voor er een standplaats toegewezen wordt op de openbare markt of het openbaar domein nagegaan of de onderneming een inschrijving heeft in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat. De organisator of controle instantie kan, zoals voorheen, de actuele gegevens van de onderneming controleren in de KBO. Daar vindt die ook de namen van de wettelijke vertegenwoordigers in terug. Men kan zich daarvoor bijvoorbeeld baseren op het ondernemingsnummer dat op het marktkraam of de marktwagen moet terug te vinden zijn.

In de wetgeving van toepassing op het Vlaamse Gewest zijn vanaf 1 april 2024 alle bepalingen met betrekking tot die voorafgaande machtiging geschrapt en de artikels waarin dit aan bod kwam aangepast. Zo blijven de voorwaarden rond verzekeringen en volksgezondheid om een plaats toe te kennen, gelden maar is dat voortaan anders geformuleerd in de wetgeving.

3.2.3 Niet langer nationaliteitsvoorwaarde

Samen met de voorafgaande machtiging verdwijnt vanaf 1 april 2024 ook de nationaliteitsvoorwaarde voor de aanvrager van zo'n machtiging. Dat maakt dat vanaf 1 april 2024 in principe ook ondernemers van buiten de Europese Economische Ruimte (EER), die in België geen verblijf hebben, ambulante activiteiten kunnen uitoefenen. Uiteraard moeten ze daarvoor aan minstens dezelfde voorwaarden voldoen als ondernemers van binnen de EER. Zo moeten ze om een standplaats te kunnen aanvragen ook een inschrijving hebben in de KBO die de ambulante activiteit toelaat en kunnen aantonen dat ze in orde zijn met verplichtingen op vlak van verzekeringen of volksgezondheid. Verder moeten zij, hun werknemers of aangestelden voldoen aan alle andere regelgeving die op hen van toepassing is.

Meer info over de beroepskaart en de vrijstellingen erop: [Beroepskaart voor buitenlandse ondernemers | Vlaanderen.be](https://www.vlaanderen.be/beroepskaart-voor-buitenlandse-ondernemers)

3.2.4 Niet langer moraliteitsvoorwaarde voor verkoop ten huize van de consument

Samen met de voorafgaande machtiging verdwijnt vanaf 1 april 2024 ook de moraliteitsvoorwaarde voor de aanvrager van een specifieke machtiging voor verkoop ten huize van de consument. Uiteraard blijven voor deze verkopen de federale regels op vlak van identificatie en consumentenbescherming van toepassing.

Daarnaast blijft het uiteraard belangrijk om, net als vandaag het geval is, consumenten er op te wijzen dat ze ook zelf voldoende assertief en kritisch moeten staan ten opzichte van verkopers die zich ongevraagd en onverwacht aanbieden, en ze hen geen toegang moeten verlenen tot hun woning.

3.2.5 Geen afzonderlijke regeling voor standwerkers meer

Zogenaamde standwerkers zijn ambulante handelaars die regelmatig een andere locatie wensen aan te doen om hun product aan te prijzen of te demonstreren. Ze hebben in feite nood aan een standplaats voor één dag maar wel één die ze tijdig kunnen reserveren om hun activiteiten op een langere termijn te kunnen plannen en verzekeren. Met voorafgaande inschrijvingen voor losse standplaatsen, een optie die bestaat sinds de wetswijziging van 2017, kan de gemeente dit mogelijk maken. De nood aan een afzonderlijke regeling voor standwerkers verviel hierdoor in 2017. De bepalingen rond standwerkers en de verouderde definitie van standwerkers zijn met de wetswijziging in 2017 dan ook geschrapt.

3.2.6 Geen aangifte meer nodig van tijdelijke promotionele verkopen

Vanaf 1 april 2024 is er niet langer een aangifte nodig van tijdelijke promotionele verkopen die gebeuren buiten een vestiging of buiten een manifestatie, zoals bedoeld in art. 12, §1 van het KB. Hiermee verdwijnt een administratieve verplichting die in de praktijk amper of niet meer werd toegepast. De activiteiten blijven net als voorheen niet onderworpen aan de wetgeving ambulante handel op voorwaarde dat de activiteiten uitzonderlijk en tijdelijk zijn.

Zo hoeft dus voortaan bijvoorbeeld een wijnhandelaar die een verkoop met degustatie doet op een andere locatie dan zijn winkel hiervoor geen aangifte meer te doen. Op voorwaarde dat de promotionele activiteiten tijdelijk en uitzonderlijk zijn, is hij net als

voor 2024, niet verder onderworpen aan de wetgeving op de ambulante activiteiten.

3.2.7 Afschaffen specifieke identificatieverplichtingen

De wetgeving ambulante handel legde tot 1 april 2024 een specifieke identificatieverplichting op aan handelaars die beroepsmatig actief waren. Tegelijk legde ook het Wetboek van economisch recht de handelaars heel wat regels op inzake identificatie. De specifieke identificatieverplichtingen in het kader van de wetgeving ambulante handel werden dan ook met de wetwijziging van 2023 geschrapt.

Vanaf 1 april 2024 zijn dus enkel nog identificatieverplichtingen uit andere regelgevingen, zoals uit het Wetboek van economisch recht van toepassing. De wetgeving ambulante handel regelt dit niet langer.

3.2.8 Geen verplicht advies van VLAIO meer

In 2017 is de verplichting om de ontwerpen van gemeentelijke reglementen voor advies voor te leggen aan VLAIO geschrapt. Ook de definitieve reglementen moeten niet meer aan VLAIO bezorgd worden.

3.3 Actualisering

3.3.1 Regels rond overdracht geactualiseerd

Om een standplaats te kunnen overdragen, is het sinds de wetwijziging van 2017 niet langer vereist dat de ambulante handelaar al zijn ambulante activiteiten volledig stopzet of dat er sprake is van een overlijden. De ambulante handelaar kan nu zijn activiteiten geleidelijk afbouwen door bepaalde standplaatsen over te dragen en op andere nog zelf actief te blijven.

Om speculatieve handel in standplaatsen tegen te gaan, geldt in principe een verbod om een overgedragen standplaats binnen het jaar opnieuw over te dragen. De gemeente kan wel een uitzondering hierop toestaan.

Met de wetwijziging van 2023 zijn de voorwaarden rond de overdracht herschreven, rekening houdend met de afschaffing van de voorafgaande machtiging. Aan de principes verandert dit verder niets.

3.3.2 Minimumopzegtermijn voor standplaatsen op openbare markt gedifferentieerd

Na een eerste hervorming in 2017 werd de regeling vanaf 1 april 2024 verder bijgestuurd. Voortaan zijn er twee opzegtermijnen van kracht, afhankelijk van de situatie. Er wordt een onderscheid gemaakt al naar gelang de handelaar naast zijn standplaats, al dan niet ook zijn abonnement verliest. De minimumopzegtermijn voor een definitieve opheffing van een standplaats op een openbare markt met verlies van het abonnement bedraagt vanaf 1 april 2024 twaalf maanden. Zonder verlies van het abonnement is dat zes maanden. In geval van absolute noodzakelijkheid is de minimumtermijn niet van toepassing.

3.3.3 Ook maatschappen kunnen voortaan een standplaats aanvragen

Door een wijziging aan het Wetboek van economisch recht en de wijziging aan de wetgeving ambulante handel kunnen vanaf 1 april 2024 ook maatschappen met een inschrijving in de KBO die de ambulante handel toelaat een standplaats op een openbare markt of het openbaar domein verkrijgen.

3.3.4 Voorinschrijvingen voor standplaatsen die toegewezen worden van dag tot dag

Sinds de wetwijziging van 2017 kunnen ook de standplaatsen die toegewezen worden van dag tot dag, de zogenaamde losse standplaatsen, vooraf worden toegewezen. Dit is een belangrijke wijziging die heel wat voordelen biedt zowel voor de gemeente als voor de ambulante handelaar. Ook het leefmilieu en de mobiliteit kunnen er wel bij varen: door het vermijden van onnodige verplaatsingen van handelaars die onverrichter zaken naar huis moeten terugkeren.

3.3.5 Efficiëntere controle, opvragen identiteitsbewijs mogelijk

Door de wetswijziging van 2023 zal vanaf 1 april 2024 de controle nu steeds gebeuren op basis van de actuele gegevens en niet op basis van de gegevens op het moment van de uitreiking van de machtiging.

De wetswijziging van 2024 voorziet ook dat voor de controle het identiteitsbewijs kan worden gevraagd om de hoedanigheid van de persoon die een standplaats aanvraagt of inneemt te controleren.

3.3.6 Definiëring afgevaardigde en concessionaris

In de wetgeving worden de begrippen 'de afgevaardigde van de burgemeester' en 'de concessionaris' gebruikt. Van de wetswijziging van 2023 werd gebruik gemaakt om deze begrippen wettelijk te omschrijven. Dit zorgt voor duidelijkheid en verbetert de kwaliteit van de wetgeving.

De wetgeving definieert ze nu als volgt:

- *de afgevaardigde van de burgemeester: de persoon aan wie de burgemeester zijn bevoegdheid inzake de uitoefening en de organisatie van*

ambulante activiteiten heeft gedelegeerd met toepassing van de bestaande wettelijke regels of het personeelslid die deze taak vervult binnen zijn vast takenpakket;

- *de concessionaris: de persoon aan wie de overheid op reglementaire of contractuele basis, de uitoefening en de organisatie van een ambulante activiteit heeft toevertrouwd.*

3.3.7 Meer mogelijkheden voor digitalisering of vereenvoudiging

Bij de wetswijzigingen werd ook rekening gehouden met een verdere digitalisering van de overheidsdienstverlening. De geactualiseerde wetgeving biedt op dat vlak een aantal bijkomende mogelijkheden, of houdt rekening met de mogelijkheden die digitalisering biedt om een aantal zaken anders te organiseren. Denken we bijvoorbeeld aan de mogelijkheid van voorafgaande inschrijvingen voor losse standplaatsen of aan de mogelijkheid om te werken met mandaathouders voor het aanvragen van een standplaatsen.

4 Over de KBO en inschrijvingen in de KBO

Vanaf 1 april 2024 hebben handelaars die een ambulante activiteit willen uitoefenen in het Vlaamse Gewest geen voorafgaande machtiging ambulante activiteiten, ook wel leurkaart genoemd, meer nodig. Vanaf dan gebeurt de controle rechtstreeks in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Daarin kan worden nagegaan of de onderneming een inschrijving heeft die de activiteit toelaat. Dat is nodig om een standplaats te krijgen. Ook vindt men er terug wie de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen en dus een standplaats kan aanvragen. In dit deel zoomen we daarom even in op de KBO.

4.1 Wat is de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)?

De Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) is een databank van de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie. In die databank zijn alle basisgegevens van ondernemingen en hun vestigingseenheden verzameld.

De KBO heeft een dubbel doel:

- de werking van de overheidsdiensten efficiënter maken;
- de administratieve procedures voor ondernemingen vereenvoudigen.

De KBO centraliseert de basisgegevens van ondernemingen en vestigingseenheden en verspreidt deze naar verschillende bevoegde overheidsdiensten. Elke onderneming krijgt van de KBO een uniek identificatienummer, het ondernemingsnummer. Met dit identificatienummer kunnen overheden onderling gegevens uitwisselen. Zo moet de ondernemer slechts één keer dezelfde gegevens aan de overheid overmaken. De KBO vormt dan ook een authentieke bron beheerd door de FOD Economie.

Heel wat gegevens zijn via het internet publiek beschikbaar. Men kan er onder andere eenvoudig in controleren of de onderneming als actief geregistreerd staat. Dat kan eenvoudig via de KBO Public Search (zie verder). Er zijn ook specifieke diensten voor administraties om bepaalde gegevens te consulteren. Daar gaan we hier verder niet op in. Voor de controle die besproken wordt in deze brochure volstaan de gegevens die publiek beschikbaar zijn.

De gegevens uit deze authentieke bron worden ook benut in andere digitale toepassingen waardoor ze ook daar kunnen geraadpleegd of gecontroleerd worden.

Ondernemers kunnen via de zogenaamde My Enterprise zelf bepaalde gegevens aanpassen maar voor andere kan het enkel via de, te betalen, dienstverlening van de ondernemingsloketten.

Meer info: [Kruispuntbank van Ondernemingen | FOD Economie \(fgov.be\)](https://kruispuntbank.fgov.be/) en [Raadpleging en opzoeking van gegevens | FOD Economie \(fgov.be\)](https://raadpleging.fgov.be/)

4.2 De KBO-inschrijving, geen specifieke of nieuwe verplichting voor ambulante handelaars

De verplichting tot KBO-inschrijving is een verplichting die geldt voor alle ondernemers. Het is dus geen specifieke of nieuwe verplichting voor ambulante handelaars. Ook voor 1 april 2024 was dit van toepassing op ambulante handelaars. Het was ook een voorwaarde om een voorafgaande machtiging te kunnen krijgen.

Die verplichting voor een entiteit om zowel de entiteit als de activiteiten die ze uitvoert correct in te schrijven in de KBO is geregeld in federale wetgeving en zit vevat in het Wetboek van economisch recht (meer bepaald artikel III.18 en III.49). Zo stelt het Wetboek van

economisch recht dat een handelaar geen activiteiten mag uitoefenen die niet in zijn KBO-inschrijving zijn geregistreerd. De wetgeving ambulante handel wijzigt niets aan dit alles. Wel expliciteert de wetgeving ambulante handel vanaf 1 april 2024 die correcte inschrijving als een voorwaarde om een standplaats op de openbare markt of het openbaar domein te krijgen.

Bestaande ambulante handelaars die vandaag in orde zijn met hun leurkaart zullen dus in principe niets moeten doen. Wel kan het goed zijn dat ze zelf even hun gegevens controleren (Zie verder, gegevens toch niet in orde).

Voor de volledigheid vermelden we dat er ook de verplichting is van de 'doorhaling van de activiteit' bij het beëindigen. Dat zit vervat in artikel III.52 van het Wetboek van economisch recht. Dat wil zeggen dat wanneer de handelaar zijn ambulante activiteit stopt, hij bij het ondernemingsloket zijn ambulante activiteit uit de KBO moet laten schrappen. Stopt hij al zijn activiteiten als onderneming, dan staat na een doorhaling het ondernemingsnummer niet meer op actief. Met die status kan hij dus ook niet meer actief zijn als ondernemer op markten of evenementen.

Meer info: [Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen \(KBO\) | FOD Economie \(fgov.be\)](#) en [Stopzetting van de inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen \(KBO\) | FOD Economie \(fgov.be\)](#)

4.3 Hoe kan een onderneming zich correct in de KBO laten inschrijven?

De procedure om zich als onderneming correct te laten inschrijven verschilt naar gelang men een maatschappelijke zetel of vestiging in België heeft, of niet. We lichten beide procedures hieronder toe.

Een ondernemer met een maatschappelijke zetel of vestiging in België moet zich wenden tot een ondernemingsloket. De onderneming is vrij in de keuze van het ondernemingsloket.

Buitenlandse ondernemingen zonder maatschappelijke zetel of vestiging in België moeten zich voor hun inschrijving in de KBO wenden tot de Belgische btw-administratie (Centrum KMO Specifieke Materies).

Het is belangrijk dat als men zijn entiteit inschrijft in de KBO of zijn gegevens laat aanpassen omdat men ambulante activiteiten wil uitvoeren, de ondernemer erop let dat:

- De NACE-codes geregistreerd worden van de ambulante activiteit die men wil uitvoeren (zie verder over NACE-codes);
- De wettelijke vertegenwoordigers vermeld worden.

De vermelding en inschrijving van de wettelijke vertegenwoordigers in de KBO door de ondernemingsloketten of btw-administratie kan uiteraard alleen als dit onderbouwd is met de nodige juridische documentatie waaruit blijkt dat die personen effectief de wettelijke vertegenwoordigers zijn.

Ondernemingen met vragen over hoe ze zich moeten laten inschrijven, mag je gerust doorverwijzen naar een ondernemingsloket, het Contact Center van VLAIO of de helpdesk van de FOD Economie.

Meer info: [De erkende ondernemingsloketten | FOD Economie \(fgov.be\)](#) - [Federale Overheidsdienst Financiën \(fgov.be\)](#) - [vlaio.be/contact](#) - [Contactgegevens van de Kruispuntbank van Ondernemingen | FOD Economie \(fgov.be\)](#)

4.4 KBO Public Search – het consulteren van de gegevens in de KBO

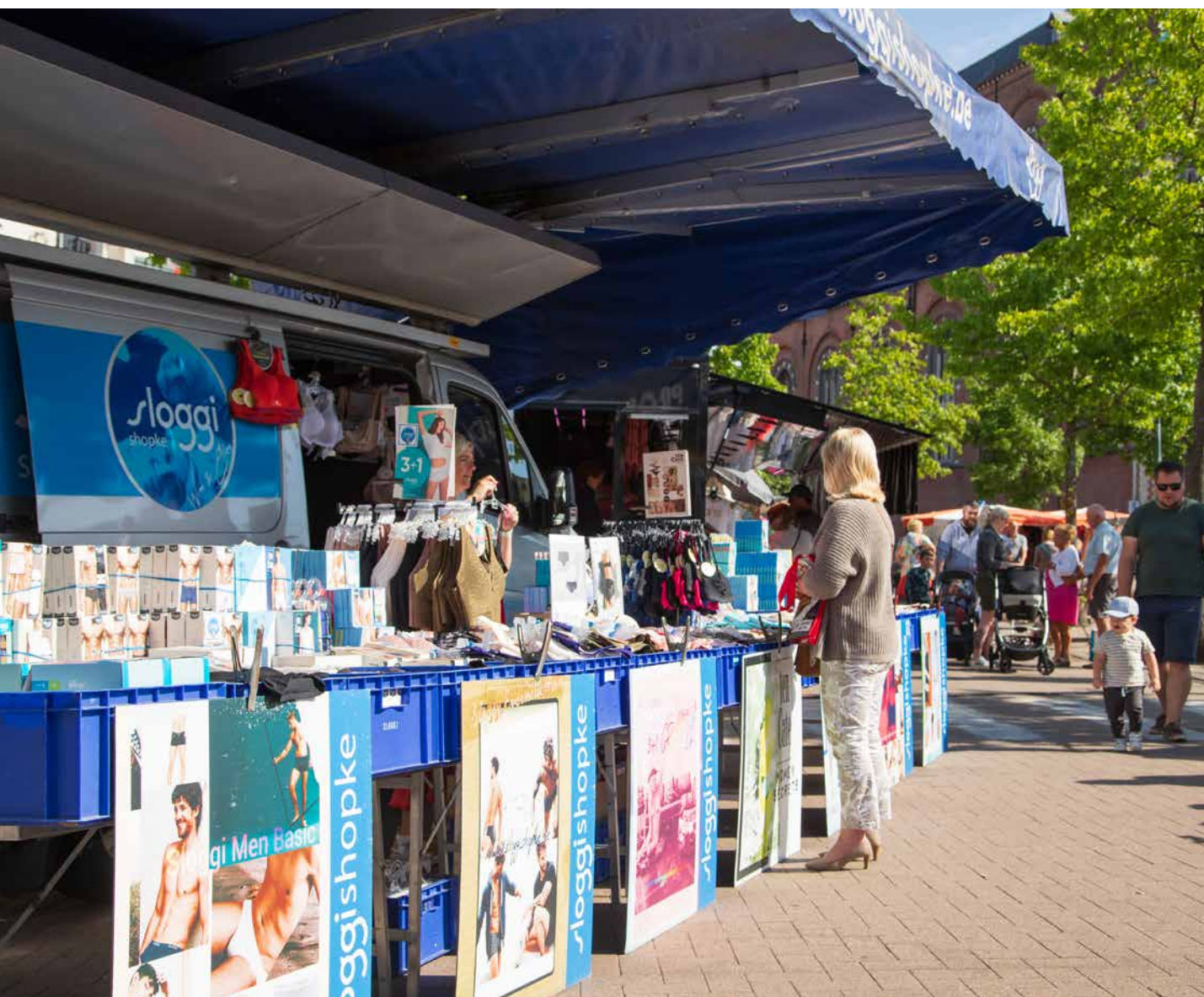
Via de 'Public Search' van de KBO kan iedereen eenvoudig via het internet controleren of de ambulante handelaar een correcte inschrijving in de KBO heeft. Dit kan onder meer via het ondernemingsnummer van de handelaar. Dat ondernemingsnummer zou onder meer op het kraam of de marktwagen moeten terug te vinden zijn.

De controle kan ook gebeuren via andere digitale toepassingen die gebruikmaken van actuele gegevens uit de KBO.

.....

Voor gebruik op mobiele toestellen is de Public Search Mobile van de Kruispuntbank van Ondernemingen het meest geschikt. Je bereikt Public Search Mobile op [KBO Mobile \(fgov.be\)](https://kbo.fgov.be). Maak het je nog eenvoudiger door deze link als icoon toe te voegen op het beginscherm van jouw smartphone of tablet.

.....

.....

Laat ambulante handelaars een QR-code genereren via de tool op www.vlaio.be/digitalecontrole. Een ambulante handelaar kan deze QR-code bewaren op zijn smartphone of – eenmaal afgedrukt – ophangen in zijn kraam of wagen. Door zo'n QR-code te scannen, controleer je eenvoudig de gegevens in de KBO van die ambulante handelaar.

.....

4.5 Een actief ondernemingsnummer

Om ambulante handel te mogen uitoefenen, moet de handelaar een ondernemingsnummer hebben dat actief is. Dat is essentieel. Je herkent het snel en eenvoudig in de KBO. Als dat niet in orde is, is de kans groot dat die persoon met zo goed als niets van de verplichtingen die op een onderneming rusten in orde is. Wil zo iemand beroepsmatig ambulante handel uitvoeren op je grondgebied dan is het essentieel dat men zich eerst in orde stelt. Hoe dat moet gebeuren of naar wie je de ondernemer kan doorverwijzen, lees je hierboven.

4.6 Een NACE-code die de ambulante activiteit toelaat

Volgens het Wetboek van economisch recht mag een handelaar geen activiteiten uitoefenen die niet in zijn KBO-inschrijving zijn geregistreerd. Dit geldt ook voor ambulante handelaars. De activiteiten worden in de KBO ingeschreven aan de hand van NACE-codes. De NACE-codes die gebruikt worden, zijn vastgelegd door Statbel, het Belgische statistiekbureau.

NACE-codes voor detailhandel in producten gelden zowel voor de verkoop in een winkel, online als ambulant. Met de NACE-code 47.210 kan je bijvoorbeeld groenten en fruiten verkopen in een handelspand,

maar ook een standplaats met diezelfde producten op een markt innemen. Welke code juist wordt toegekend, hangt af van de producten die verkocht worden. Wat ze gemeenschappelijk hebben is dat ze beginnen met het cijfer 47, behalve als het over de teelt van een landbouwer gaat.

Ook voor ambulante handel in diensten worden dezelfde NACE-codes gebruikt, ongeacht de wijze of locatie van de verkoop. Met de NACE-code 96.210 kunnen kappers bijvoorbeeld hun diensten in een vestiging of ambulant aanbieden.

Landbouwers mogen de producten die ze zelf telen, verkopen met dezelfde NACE-code als voor het telen, bijvoorbeeld de NACE-code '01.130 Teelt van groenten, meloenen en wortel- en knolgewassen'. Een extra NACE-code is niet nodig voor een ambulante verkoop op bijvoorbeeld de markt.

Ambulante activiteiten van bereide gerechten voor onmiddellijke consumptie en ambulante drankgelegenheden hebben nog wel elk een eigen NACE-code:

- '56.120 Activiteiten van mobiele eetgelegenheden';
- '56.309 Andere drinkgelegenheden'.

TIP - Vind je niet direct de juiste NACE-code op het eerste scherm. Kijk dan even bij de vestiging van de onderneming.

5 Wanneer is de wetgeving van toepassing?

Is de wetgeving op de ambulante activiteiten van toepassing op een bepaalde activiteit? Dat is de eerste vraag die men zich moet stellen.

De wet is van toepassing als de activiteit voldoet aan de definitie van een ambulante activiteit (zie deel 5.1) en niet valt onder één van de vrijstellingen (zie deel 5.2).

5.1 Een ambulante activiteit

(art. 2 wet; art. 2 KB)

De wet definieert een ambulante activiteit als volgt:

De verkoop, de te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop aan de consument van producten en diensten, en bijkomstig van diensten die op deze producten betrekking hebben, door een handelaar buiten de vestigingen vermeld in zijn inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen of door een persoon die niet over een dergelijke vestiging beschikt.

De definitie bevat verschillende elementen. Al deze elementen zijn belangrijk om te bepalen of het om een ambulante activiteit gaat, of niet. Ze gelden immers cumulatief. Als er één van de elementen niet van toepassing is, is er ook geen sprake van een ambulante activiteit.

We bespreken de verschillende elementen uit de definitie:

Verkoop – te koop aanbidding – uitstalling met het oog op verkoop

Het toepassingsgebied beperkt zich niet enkel tot de verkoop zelf. Ook activiteiten gericht op het tot stand komen van een verkoop, zoals het aanbieden of uitstallen met het oog op de verkoop, vallen

onder de wetgeving. Gemakshalve vatten we in deze brochure deze drie soorten activiteiten, namelijk de verkoop, het te koop aanbieden en het uitstallen met oog op de verkoop, samen onder de term ‘verkoopactiviteiten’.

Volgende activiteiten zijn bijvoorbeeld geen verkoopactiviteiten en vallen dus niet onder de wet op de ambulante activiteiten:

- Het louter leveren van producten en diensten. In dit geval vindt de eigenlijke verkoop eerder plaats. Denken we bijvoorbeeld aan afhaalpunten, buurderijen, traiteurs die aan huis leveren of koken, leveringen van online-aankopen, ...
- Het louter verspreiden van folders of het uitdelen van stalen voor promotionele doeleinden. Belangrijk is dat er op dat moment zelf geen mogelijkheid is om tot een verkoop over te gaan.

Gericht op de consument

De verkoopactiviteit is gericht op de consument. De wetgeving op de ambulante activiteiten is niet van toepassing op verkopen aan handelaars voor beroepsdoeleinden.

Van producten of diensten

De verkoopactiviteiten kunnen zowel betrekking hebben op producten als op diensten. Producten zijn lichamelijke roerende zaken, met andere woorden materiële goederen (bijvoorbeeld elektrische huishoudapparaten, voedingswaren). Diensten zijn bijvoorbeeld reparatie van fietsen, persoonsverzorging zoals massages, diensten van kappers, enz.

In de definitie staat ook nog ‘en bijkomstig van diensten die op deze producten betrekking hebben’. Denk daarbij aan de verkoper van horloges

en horlogebandjes die ook de dienst levert om die bandjes of batterijen te vervangen.

.....

Weetje rond de definitie: In 2005 was het bij de wetwijziging de bedoeling om enkel diensten toe te laten die bijkomstig waren en betrekking hadden op de producten die ambulant verkocht werden. Later, in 2006, bij het uitwerken van het KB heeft de federale overheid beslist de diensten toch uit te breiden naar alle diensten (uitgezonderd diensten m.b.t. deontologische beroepen - art 2 KB).

.....

Geen vestiging of buiten de eigen vestiging van de handelaar

De verkoopactiviteit vindt plaats buiten de eigen vestiging van de handelaar, vermeld in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO), of het gaat om een verkoop door een handelaar die niet over zo'n vestiging beschikt.

Vaak hebben ambulante handelaars geen vestiging waar ze verkoopactiviteiten uitoefenen. Hun verkoopactiviteiten zijn dan steeds ambulant. Andere handelaars combineren beide vormen en beschikken wel over een eigen vestiging, maar hebben daarnaast nog verkoopactiviteiten op een markt. Enkel de activiteiten buiten de vestiging worden beschouwd als ambulante activiteiten. Het is dus de plaats waar de verkoopactiviteit plaatsvindt die bepalend is.

Door een handelaar of door een persoon

Bij ambulante activiteiten gaat het niet alleen om de ambulante commerciële verkoopactiviteiten van handelaars, de zogenaamde ambulante handel. Ook de occasionele verkoopactiviteiten met een niet-commercieel karakter van alle andere personen, verenigingen en instellingen worden als een ambulante activiteit

beschouwd als hun activiteiten aan de bovenvermelde elementen voldoen.

Cumulatief

Een activiteit die cumulatief aan al deze elementen voldoet, namelijk een verkoopactiviteit, gericht op de consument, van producten of diensten, buiten de eigen vestiging, door een handelaar of een persoon, is een ambulante activiteit.

De ambulante activiteit, volgens voormelde definitie, valt onder het toepassingsgebied van de wet op de ambulante activiteiten, tenzij ze expliciet vrijgesteld is. De wet stelt namelijk een aantal ambulante activiteiten, wegens hun specifieke aard, expliciet vrij van de bepalingen van de wet. Wel moeten ze voldoen aan een aantal specifieke bepalingen om van die vrijstelling te kunnen genieten. Bekende voorbeelden van zo'n 'vrijgestelde activiteiten' zijn de ambulante niet-commerciële verkopen, de zogenaamde rommelmarkten of de manifestaties die vaak benoemd worden als kerst- of avondmarkten. Het gaat hier dus om activiteiten waarvoor specifieke regels gelden, als ze aan de juiste voorwaarden voldoen. Deze ambulante activiteiten, die volgens de wet niet verder onderworpen zijn aan de bepalingen van de wet, lijsten we op in deel 5.2.

5.2 Bijzondere soorten ambulante activiteiten met specifieke regels

(art. 1 en 5 wet; art. 6-12 KB)

.....

! De wet stelt een aantal ambulante activiteiten, wegens hun specifieke aard, expliciet vrij van de bepalingen van de wet. Wel moeten ze voldoen aan een aantal specifieke bepalingen.

.....

Het gaat hier dus eigenlijk om een aantal soorten ambulante handel waarvoor specifieke regels gelden, als ze aan alle voorwaarden voldoen. We sommen ze hier op:

- de verkoop van effecten en andere financiële instrumenten bedoeld in de wetgeving betreffende de financiële transacties en de financiële markten (art. 1 wet);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van diensten die behoren tot beroepen die onderworpen zijn aan regels inzake deontologie, goedgekeurd door de openbare machten (art. 2, §1 wet en art. 2 KB);
- het verkopen, te koop aanbieden of uitstellen van producten of diensten met een niet-commercieel karakter (art. 5, 1° wet en art. 7 KB);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren (art. 5, 1° wet en art. 6 KB);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten in het kader van handels-, landbouw- of ambachtsbeurzen en tentoonstellingen (art. 5, 2° wet en art. 8 KB);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van goederen en diensten binnen het kader van manifestaties ter bevordering van de lokale handel of het lokale gemeenschapsleven (art. 5, 2° wet en art. 9 KB);
- de verkoop van kranten en tijdschriften, evenals het zich abonneren op kranten in de mate dat het de regelmatige bediening van een vaste en lokale cliënteel betreft (art. 5, 3° wet);
- de postorderverkoop (art. 5, 3° wet);
- de verkopen door middel van automaten (art. 5, 3° wet);
- de verkoop van levensmiddelen door handelaars of hun aangestelden die door middel van ambulante winkels geregeld een vaste cliënteel bedienen (art. 5, 4° wet);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten door een handelaar voor zijn winkel (art. 5, 5° wet en art. 10 KB);
- de openbare verkopen met de bijstand van ministeriële ambtenaren en de verkopen die plaatshebben ter uitvoering van een gerechtelijke beslissing en op plaatsen aangeduid door de rechter (art. 5, 6° wet);
- de verkoop van binnenlandse producten afkomstig van de landbouw, de tuinbouw, de bloementeel, de veefokkerij, voor zover ze rechtstreeks door de producent, de landbouwer of de veefokker op de plaatsen van de productie verkocht worden (art. 5, 7° wet);
- de verkoop van binnenlandse producten afkomstig van de jacht en de visvangst voor zover ze rechtstreeks ten huize van de jager of de visser verkocht worden (art. 5, 7° wet);
- de verkopen en de dienstverleningen, die ten huize van de consument plaatsvinden, verricht door een gevestigd handelaar of ambachtsman ingeschreven als geregistreerde entiteit in de Kruispuntbank van Ondernemingen, indien de activiteit er niet in bestaat systematisch en op grote schaal contact op te nemen met particulieren om hen de verkoop van deze producten of diensten aan te bieden en waarvoor de consument voorafgaand en uitdrukkelijk het bezoek van de verkoper gevraagd heeft om te onderhandelen over de verkoop van het product of de dienst (art. 5, 8° wet);
- de verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten door een handelaar in de lokalen van een andere handelaar, tijdens de normale openingsuren van

de onthalende vestiging, indien de producten en diensten aangeboden door de uitgenodigde handelaar aanvullend zijn aan deze verkocht in de winkel die hem ontvangt (art. 5, 9° wet en art. 11 KB);

- de verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten en diensten met een promotioneel doel, door een handelaar, een ambachtsman, een landbouwer, een kweker of een producent, buiten zijn vestigingen vermeld in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) en buiten het kader van de manifestaties voorzien in artikel 5, 2° van de wet (art. 12, §1 KB);
- de verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van een stock van goederen, in uitverkoop, door een handelaar buiten de voor zijn activiteiten bestemde vestigingen, in de gevallen bedoeld in het boek VI "Marktpraktijken en consumentenbescherming" van het Wetboek van economisch recht (art. 12, §2 KB);
- de verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van artistieke producten door hun auteur of van artistieke diensten (art. 12, §3 KB);

- de verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten door "plaatsaanwijzers" in bioscopen, theaters en andere plaatsen waar voorstellingen worden gegeven (art. 12, §4 KB);
- de verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop door de openbare overheden, door deze laatste erkende instellingen en personen van publiek recht, van gestolen en gevonden voorwerpen (art. 12, §5 KB);
- de verkoop, te koop aanbieding en uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten door de OCMW en de liefdadigheidsinstellingen erkend door de gemeente aan personen die ze helpen of ten bate van hen (art. 12, §6 KB);
- de verkoop, te koop aanbieding of de uitstalling met het oog op de verkoop van producten en diensten ten huize van een consument ander dan de koper (homeparty verkopen) (art. 12, §7 KB).

In deel 11 bespreken we de voor de gemeente meest relevante categorieën meer in detail. Voor de overige verwijzen we naar de wetgeving zelf.

6 Ambulante activiteiten uitoefenen: wie – wat – waar?

Wie mag een ambulante activiteit uitoefenen? Welke producten en diensten mogen er te koop worden aangeboden? Waar mogen ambulante activiteiten plaatsvinden?

In dit hoofdstuk belichten we kort deze aspecten vanuit de visie van de gemeente. Ondernemers die hier meer informatie over willen, kunnen meer informatie vinden op de website van VLAIO (www.vlaio.be).

6.1 Wie?

Wie mag een ambulante activiteit uitvoeren? We maken hier eerst een onderscheid of de verkopen beroepsmatig of niet-beroepsmatig zijn.

Met **niet-beroepsmatige verkopen** bedoelen we hier de occasionele niet-commerciële verkopen en de ambulante verkopen van eigen overschotten door particulieren. Deze behandelen we verder in deel 11.2.

Bij **beroepsmatige verkopen** moet er zeker sprake zijn van een **onderneming** die een handelsactiviteit wil uitoefenen. Dat kan zowel een entiteit met rechts-persoonlijkheid zijn als een zelfstandig ondernemer. Of het om een onderneming gaat of niet kan worden vastgesteld in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). In elk geval moet de onderneming correct ingeschreven zijn in de KBO. Dit vloeit voort uit het Wetboek van economisch recht en de wetgeving op de btw.

Wat is de Kruispuntbank van Ondernemingen of de KBO? De KBO is een authentieke bron beheerd door de FOD Economie. Heel wat gegevens zijn via het internet publiek consulteerbaar. Dat kan eenvoudig via KBO Public Search. In deel 4 vind je meer informatie over de KBO, de inschrijving in de KBO en het consulteren van de KBO.

Verder bepaalt de wetgeving ambulante handel vanaf 1 april 2024, specifiek voor standplaatsen op de openbare markt of op het openbaar domein, dat die standplaatsen maar kunnen worden toegewezen aan “ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat, via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.” We gaan hier verder dieper op in.

Dit alles geldt ook voor **buitenlandse handelaars**, dat wil zeggen ondernemingen zonder maatschappelijke zetel of vestiging in België. Als zij ambulante handel in het Vlaamse Gewest willen uitoefenen, moeten ook zij een correcte inschrijving hebben in de KBO. Je kan meer lezen over hun inschrijving in de KBO in deel 4.3.

Vanaf 1 april 2024 is er geen voorafgaande machtiging of leurkaart meer nodig om een standplaats aan te vragen of ambulante activiteiten uit te oefenen in het Vlaamse Gewest.

6.1.1 Ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die ambulante activiteiten toelaat

Zoals eerder aangegeven, bepaalt de wetgeving ambulante handel dat vanaf 1 april 2024, specifiek voor standplaatsen op de openbare markt of op het openbaar domein, die standplaatsen maar kunnen worden toegewezen aan

“ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat, via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.”

Wat een ‘inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat’ juist omvat, vloeit voort uit de federale wetgeving.

Volgens de federale regelgeving impliceert dat:

- Een actief ondernemingsnummer in de KBO;
- Een NACE-code in de KBO die overeenstemt met de aangeboden producten of diensten.

In deel 4 zijn we uitvoerig ingegaan op de KBO, een actief ondernemingsnummer en de NACE-codes die gebruikt worden voor ambulante handel en hoe je die kan terugvinden. We stelden daar dat je een onderneming zonder actief ondernemingsnummer absoluut moet weigeren. De onderneming moet zich eerst in regel stellen voordat men er een standplaats aan toekent of voordat je toelaat dat die een standplaats inneemt. Men kan ervan uitgaan dat die onderneming met zo goed als niets in orde is.

Bij de controle van de NACE-code ligt dat enigszins anders. Ontbreekt de juiste NACE-code, vraag dan de ambulante handelaar om zich zo snel mogelijk hiermee in regel te stellen. Wijs hem eventueel op een mogelijke controle door de Economische Inspectie van de FOD Economie.

6.1.2 Toekenning van een standplaats via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.

Zoals eerder aangegeven, bepaalt de wetgeving ambulante handel dat vanaf 1 april 2024, specifiek voor standplaatsen op de openbare markt of op het openbaar domein, dat standplaatsen maar kunnen worden toegewezen aan ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat, en dit “via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.”.

Men moet immers vermijden dat iemand onrechtmatig een standplaats zou vragen of toegewezen krijgen op naam van een correct ingeschreven onderneming. Daarom is expliciet bepaald dat de toewijzing gebeurt via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.”.

Concreet wil dat zeggen dat de aanvraag en toekenning gebeurt via:

- Of een wettelijke vertegenwoordiger of één van de wettelijke vertegenwoordigers;
- Of iemand die expliciet door een wettelijke vertegenwoordiger van de onderneming het mandaat hiervoor heeft gekregen, de zogenaamde mandaathouder.

.....
De wettelijke vertegenwoordigers zijn de personen die voor 1 april 2024 een voorafgaande machtiging als werkgever hadden of konden aanvragen. Enkel met dat type machtiging op naam kon voor 1 april 2024 een standplaats worden aangevraagd.
.....

De namen van de wettelijke vertegenwoordigers zijn terug te vinden in de KBO. Om na te gaan of de persoon die de aanvraag doet effectief de wettelijke vertegenwoordiger is, kan het identiteitsbewijs

gevraagd worden. De wetgeving ambulante handel voorziet vanaf 1 april 2024 expliciet die mogelijkheid.

Door de wetswijziging en de nieuwe formulering kan vanaf 1 april 2024 ook **eventueel via een mandaat-houder** een standplaats aangevraagd en toegekend worden. Dat wil zeggen dat de wettelijke vertegenwoordiger expliciet aan een bepaalde persoon het mandaat geeft om een standplaats aan te vragen namens zijn onderneming. In dit geval moet op een bepaald moment zowel de identiteit van de wettelijke vertegenwoordiger die het mandaat toekent als van de persoon die het mandaat krijgt om in naam van de onderneming een standplaats aan te vragen ondubbelzinnig kunnen worden vastgesteld. Dit om te vermijden dat dit zou leiden tot onrechtmatige of frauduleuze aanvragen op naam van een correct ingeschreven onderneming door een persoon die hier niet bevoegd voor is.

De formulering 'via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen' biedt de gemeenten dus de ruimte om het aanvragen via mandaathouders te organiseren. Digitalisering van de aanvraagprocedure kan daarbij helpen. Zo kan een onderneming bijvoorbeeld via het Vlaamse toegangs- en gebruikersbeheer (ACM/IDM) binnen het platform e-loketondernemers.be iemand anders in naam van de onderneming een aanvraag laten indienen en opvolgen. De wetgeving houdt alvast rekening met die evoluties en vormt hiervoor alvast niet langer een belemmering.

Werken met mandaathouders zou eventueel nodeloze afgelegde kilometers kunnen vermijden. In de praktijk gebeurt het nu wel eens dat de wettelijke vertegenwoordiger enkel aanwezig is bij de toekenning van de losse standplaatsen en daarna vertrekt om de inname van de standplaats over te laten aan een van de aangestelden.

Om te controleren of de persoon via wie je de standplaats toewijst effectief het mandaat heeft om namens de onderneming een aanvraag te doen (hetzij omdat hij wettelijke vertegenwoordiger is of hetzij omdat die het mandaat ervoor heeft gekregen van de wettelijke vertegenwoordiger), kan je vragen dat die zijn identiteitsbewijs voorlegt. De wetgeving ambulante handel voorziet die mogelijkheid voor de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris.

In de wetgeving van toepassing vanaf 1 april 2024 luidt dit alles als volgt:

Art. 25 De standplaatsen op de openbare markten worden toegewezen aan ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat, via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen. De burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris kan altijd vragen dat diegene die de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigt, zijn identiteitsbewijs voorlegt.

Art. 40. De standplaatsen op het openbaar domein worden aan de personen bedoeld in artikel 25 toegewezen.

Identiteitsbewijs: Een eID of voor niet-ingezetenen en buitenlandse onderdanen een identiteitsbewijs dat dat vervangt.

6.1.3 Voorwaarden verzekering en volksgezondheid

Naast een correcte inschrijving in de KBO moet de ambulante handelaar, afhankelijk van de activiteit en plaats, ook een aantal zaken kunnen aantonen. Dat moet die doen voor de ambulante activiteit wordt toegelaten op het grondgebied van de gemeente. In de praktijk zal het er vaak op neerkomen dat de handelaar een aantal documenten, of de digitale versie

ervan, moet kunnen voorleggen, tenzij de organisator een ander systeem voorziet.

Zo moet de handelaar in elk geval aantonen dat de activiteit voldoende gedekt is voor burgerlijke aansprakelijkheid, en in voorkomend geval dat de activiteit ook voldoende gedekt is tegen brandrisico's. Als er voeding wordt verkocht, moet aangetoond worden dat voldaan is aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.

In praktijk betekent dit laatste anno 2024 de juiste attesten van het FAVV voor de ambulante activiteit kunnen voorleggen. Het is belangrijk dit te controleren voor men de activiteit toelaat.

TIP - Wil men nagaan of de ambulante handelaar een actieve registratie, erkenning of toelating van het FAVV heeft dan kan dat via [mijn FAVV](#).

In de wetgeving wordt dit als volgt geformuleerd (art. 15 KB):

De verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten op het grondgebied van de gemeente en buiten de vestigingen van de verkoper wordt pas toegelaten als de verkoper al de volgende elementen aantoont:

1° de uitoefening van de ambulante activiteiten in kwestie wordt behoorlijk gedekt door verzekeringspolissen voor burgerlijke aansprakelijkheid en in voorkomend geval tegen brandrisico's;

2° bij de uitoefening van een ambulante activiteit waarbij voeding wordt verkocht, wordt voldaan aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.

Deze verplichtingen rond burgerlijke aansprakelijkheid en brandverzekering werden op Vlaams niveau ingevoerd door de wetswijziging in 2017. Hiermee werd tegemoetgekomen aan een belangrijke vraag van de steden en gemeenten. Hun vraag was om in de regelgeving op te nemen dat de machtiging slechts geldig is indien alle verzekeringsattesten en verplichtingen bij het FAVV in orde zijn. Met de wetswijziging van 2017 werd daaraan tegemoetgekomen en werden de voorwaarden gekoppeld aan de geldigheid van de leurkaart, zoals dat ook al het geval was voor het FAVV. Vanaf 1 april 2024 is het een voorwaarde die vervuld moet zijn voordat de ambulante handel op het grondgebied wordt toegelaten. Zo blijft ook zonder toepassing van de leurkaart, het principe behouden en gegarandeerd.

We beperken ons in deze brochure tot de specifieke wetgeving ambulante handel en dus ook tot de documenten die op basis van die wetgeving nodig zijn om een standplaats toe te kennen of in te nemen. Naast bovenvermelde verplichte documenten, voorzien gemeenten in hun reglement soms ook nog andere documenten die moeten worden voorgelegd.

6.1.4 Wie mag ambulante handel uitoefenen op een toegewezen standplaats?

Nadat een plaats is toegewezen aan een onderneming met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat via een persoon die de onderneming wettelijk kan vertegenwoordigen, kunnen meerdere en andere personen er de ambulante handel uitoefenen.

Wie de ambulante handel effectief kan uitoefenen op een toegewezen standplaats wordt bepaald in artikel

26 van het KB. Men spreekt daar over 'de personen die de standplaatsen kunnen innemen'. Hierop gaan we verder in, in deel 8.6.

6.1.5 Samengevat:

Vooraleer een beroepsmatige ambulante activiteit die onderhevig is aan de wetgeving ambulante activiteiten op het openbaar domein of de openbare markt kan worden toegelaten, moet de ambulante handelaar vanaf 1 april 2024 het volgende kunnen aantonen:

- De onderneming heeft een correcte inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) die de ambulante activiteit toelaat, dat wil zeggen:
 - > een actief ondernemingsnummer;
 - > een NACE-code die volgens de nomenclatuur van Statbel een ambulante activiteit toelaat.
- De activiteit is voldoende gedekt door verzekeringen:
 - > steeds burgerlijke aansprakelijkheid;
 - > in voorkomend geval, ook voor brandrisico's.
- Voor verkoop van voeding beschikt men over de juiste registratie, erkenning of toelating bij het FAVV voor de ambulante activiteit;
- De aanvrager kan de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigen. Om dit te controleren kan onder andere het identiteitsbewijs gevraagd worden.

Het is als organisator van de ambulante handel op de openbare markt of het openbaar domein belangrijk die elementen te controleren voordat er een plaats wordt toegekend of een toelating voor de activiteit wordt gegeven. Bij abonnementen is het belangrijk om nadien ook nog periodiek of steekproefsgewijs te controleren of de voorwaarden nog steeds vervuld zijn. Een aantal documenten, zoals verzekeringsattesten, hebben namelijk slechts een beperkte geldigheid. Ook moet de malafide praktijk worden vermeden dat

een handelaar zich zou uitschrijven bij de KBO als ondernemer, maar in de praktijk toch actief blijft.

De wetgeving ambulante handel stelt dat de personen belast met de organisatie van de openbare markten en de uitoefening van ambulante activiteiten op het openbaar domein, volgens de regels door de burgemeester of zijn afgevaardigde aangesteld, in de uitoefening van hun opdracht hiervoor bevoegd zijn.

Hoe je in de KBO kan controleren of de onderneming actief is en geregistreerd is met de juiste NACE-code en wie de wettelijke vertegenwoordigers zijn, vind je in deel 4.4.

Na het geven van de toelating, kunnen meerdere en andere personen de standplaats innemen. Hierover lees je meer in deel 8.6.

.....

Voor gebruik op mobiele toestellen is de Public Search Mobile van de Kruispuntbank van Ondernemingen het meest geschikt. Je bereikt Public Search Mobile op [KBO Mobile \(fgov.be\)](https://kbo.fgov.be). Maak het je nog eenvoudiger door deze link als icoon toe te voegen op het beginscherm van jouw smartphone of tablet.

.....

6.2 Wat? - Toegelaten producten en diensten

(art. 6 wet)

6.2.1 Geen specifieke regeling meer in kader van de wet op de ambulante activiteiten

Sinds 2016 verbiedt de wetgeving op de ambulante activiteiten zelf niet langer de verkoop van bepaalde producten of diensten. Dat impliceert echter niet dat alle producten en diensten ambulant kunnen verkocht worden of te koop kunnen worden aangeboden. Een verbod op de ambulante verkoop van bepaalde producten of diensten kan door andere regelgeving worden opgelegd.

6.2.2 Andere regelgeving ook van toepassing op ambulante activiteiten

Hier vind je enkele voorbeelden van een verbod op de ambulante verkoop van bepaalde producten of diensten vanuit andere regelgeving: Denken we bijvoorbeeld aan de wapenwet die de verkoop van vuurwapens regelt of de “wet betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten” die onder meer het schenken, verkopen of aanbieden van alcoholische dranken regelt.

6.3 Waar? – Plaatsen waar ambulante activiteiten toegelaten zijn

(art. 4 wet; art. 4 KB)

Eén van de essentiële kenmerken van een ambulante activiteit is dat de activiteit plaatsvindt buiten de eigen vestiging van de handelaar (zie deel 5.1).

6.3.1 Toegelaten plaatsen volgens de wet ambulante activiteiten

De wet bepaalt de plaatsen waar de ambulante activiteiten, die vallen onder het toepassingsgebied van de wet, zijn toegelaten en onder welke voorwaarden.

Concreet zijn die ambulante activiteiten enkel toegelaten op volgende plaatsen:

- openbare markten (zie deel 8);
- private markten (zie deel 10.2);
- openbaar domein (zie deel 9);
- plaatsen die met het openbaar domein gelijkgesteld zijn: parkingplaatsen gelegen op de openbare weg, winkelgalerijen, stations-, luchthaven- en metrohallen en de plaatsen waar kermissen plaatsvinden (zie deel 9);
- andere plaatsen van het openbaar domein (zie deel 9);
- de plaatsen grenzend aan de openbare weg (zie deel 10.3);

- commerciële parkingplaatsen (zie deel 10.3);
- ten huize van de consument (zie deel 10.4);
- cafés, hotels en restaurants, maar enkel voor het verkopen van bloemen (zie deel 10.6);
- culturele en sportieve manifestaties (zie deel 10.5);
- private plaatsen waar manifestaties voor de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren, plaatvinden, bedoeld in artikel 4, 3° KB (zie deel 10.7).

Voor de meeste van die plaatsen gelden er wel specifieke regels. Zo zijn er specifieke voorwaarden voor de organisatie van ambulante activiteiten op de openbare markt, voor ambulante activiteiten op culturele en sportieve manifestaties, enz.

Verder zoomen we daarom in op de verschillende toegelaten plaatsen en de voorwaarden die er gelden bij het organiseren of uitoefenen van ambulante activiteiten.

De bovenvermelde beperkingen op vlak van toegelaten plaatsen gelden niet voor de ambulante activiteiten die wegens hun specifieke aard, en onder

bepaalde voorwaarden, expliciet vrijgesteld zijn van de bepalingen van de wet. We somden ze op in deel 5.2 en bespreken een aantal ervan meer in detail in deel 11.

6.3.2 Toelating van de eigenaar, de beheerder of impact andere regelgeving

Het is belangrijk te noteren dat we het in deze brochure telkens enkel en alleen hebben over een toestemming of toelating in het kader van de wet op de ambulante activiteiten. Daarnaast kan er op een bepaalde plaats ook nog andere regelgeving van toepassing zijn. Denken we maar aan de wetgeving op de ruimtelijke ordening of de milieuwetgeving.

Verder spreekt het voor zich dat een organisator of een uitvoerder van ambulante activiteiten ook steeds vooraf de toelating nodig heeft van de eigenaar of beheerder van de terreinen of gebouwen.

7 Ambulante activiteiten organiseren – algemeen

Lokale besturen hebben een cruciale rol bij het organiseren van ambulante activiteiten. De gemeente bepaalt niet alleen in grote mate de regels. Ze is ook vaak zelf initiatiefnemer en organisator. Denken we bijvoorbeeld aan de organisatie van een openbare markt. De gemeente moet daarbij rekening houden met de wet op de ambulante activiteiten.

Sinds de wetwijziging in 2017 heeft de gemeente veel meer autonomie voor de organisatie van de ambulante activiteiten. Deze grotere beleidsruimte laat de gemeente toe haar visie op de ambulante activiteiten op haar grondgebied ook in de praktijk daadwerkelijk vorm te geven. Het gemeentelijk reglement is daarvoor het instrument bij uitstek. De organisator, die de burgemeester of zijn afgevaardigde aanstelt, is cruciaal voor de uitvoering van dat reglement en om de naleving ervan te controleren.

In dit deel bespreken we de gemeentelijke visie, het belang van het reglement en de organisator die door de burgemeester of zijn afgevaardigde wordt aangesteld. Verder in de brochure gaan we dieper in op de organisatie van ambulante activiteiten op de diverse toegelaten plaatsen (zie delen 8, 9 en 10).

7.1 Het begint met een visie

Door de grotere autonomie heeft de gemeente sinds 2017 veel meer beleidsruimte om de organisatie van de ambulante activiteiten op haar grondgebied af te stemmen op haar ambities en haar eigenheid. Ze kan ook beter en sneller inspelen op veranderende omstandigheden.

Wat zijn de ambities van de gemeente op het vlak van ambulante activiteiten? Wat is haar visie voor de toekomst? Wil ze ambulante activiteiten nog

meer inzetten als een opportuniteit om haar kern te versterken? Wil ze haar openbare markt nog meer uitbouwen als toeristische trekpleister? Of ziet ze de markt eerder als een belangrijk element in de bevoorrading van haar burgers? Wil de gemeente er in investeren of moet de organisatie kostendekkend zijn? En hoe beïnvloedt de situatie in de omliggende gemeenten de ambulante handel in de eigen gemeente?

Wil de gemeente de mogelijkheden die de ruimere autonomie haar biedt zo goed mogelijk benutten, dan is het belangrijk dat ze nagaat en bepaalt wat ze op welke plaats wil bereiken en hoe ze dat wenst te doen. Haar ambities en streven zullen dan de leidraad zijn bij de opmaak of de aanpassingen van haar gemeentelijk reglement.

Om doordacht de visie en doelstellingen te bepalen, is het belangrijk de eigen sterktes en zwaktes in kaart te brengen, na te denken over de opportuniteiten en bedreigingen en de trends en ontwikkelingen die een impact kunnen hebben. Het maken van zo'n SWOT-analyse helpt om de ambulante activiteiten in de gemeente in een ruimer perspectief te plaatsen. Het is dan ook wenselijk om een dergelijke analyse op geregelde tijdstippen opnieuw te maken. Op die manier kan het beleid blijven inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Tegelijk is het ook een opportuniteit om met collega's vanuit verschillende beleidsdomeinen na te denken over de toekomst van de ambulante activiteiten in de gemeente. Want bij de organisatie van ambulante activiteiten zijn er raakvlakken met heel wat domeinen: mobiliteit, evenementen, detailhandel, horeca, technische diensten, ... Hoe ze elkaar in de toekomst maximaal wederzijds kunnen versterken, is een

belangrijke vraag. Het antwoord zal sterk afhankelijk zijn van de specifieke lokale situatie. Maatwerk is wenselijk. De toegenomen autonomie sinds de wetswijziging in 2017 maakt dit maatwerk ook mogelijk en maakt het zinvoller dan ooit om te investeren in het uitwerken van een toekomstvisie op de ambulante activiteiten.

7.2 Het gemeentelijk reglement

Elke gemeente heeft nood aan een door de gemeenteraad goedgekeurd reglement dat de ambulante activiteiten op haar grondgebied regelt. Het gaat daarbij zowel om de beroepsmatige als niet beroepsmatige ambulante activiteiten.

Het gemeentelijk reglement zorgt ervoor dat de regels voor iedereen duidelijk en transparant zijn. Het belang van het reglement mag dan ook niet onderschat worden.

Een totaalverbod op ambulante activiteiten op haar grondgebied kan een gemeente niet invoeren.

7.2.1 Meer dan een marktreglement

We gebruiken bewust de term gemeentelijk reglement in plaats van marktreglement. Die term wordt in de praktijk vaak gebruikt maar draagt bij tot het misverstand dat het reglement enkel ambulante activiteiten op de openbare markten zou regelen. Dit terwijl het reglement naast de openbare markt minstens nog de organisatie van ambulante activiteiten op het openbaar domein regelt. Dat wil dus zeggen dat ook als de gemeente geen openbare markt heeft, een gemeentelijk reglement noodzakelijk is.

Er zijn immers nog heel wat andere mogelijkheden voor ambulante activiteiten op het grondgebied van de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan standplaatsen op het openbaar domein buiten de markt, aan de particuliere verkopen of zogenaamde rommelmarkten, aan de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter, aan de verkoop op rondtrekkende wijze, ...

Met de wetswijziging van 2023 is het belang van dat gemeentelijk reglement nog groter geworden. Zo hebben de gemeenten vanaf 1 april 2024 heel wat bijkomende autonomie voor de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter. In de wetgeving werd enkel de definitie weerhouden. De verdere voorwaarden bepalen de gemeenten zelf in hun gemeentelijk reglement. Vanaf 1 april 2024 geven bovendien enkel de gemeenten nog de toestemming voor dergelijke verkopen.

Verder is duidelijker in de wetgeving gestipuleerd dat vanaf 1 april 2024 de regels of de voorwaarden die de gemeente oplegt, bepaald moeten zijn in het gemeentelijk reglement. Ter illustratie: voor de wetswijziging van 2023 was bepaald dat een gemeente een individuele particuliere verkoop kan onderwerpen aan een voorafgaande toestemming. Met de wetswijziging is verduidelijkt en geëxpliciteerd dat de gemeente dat via het gemeentelijke reglement regelt. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het occasioneel toewijzen van standplaatsen voor verkopen met een niet-commercieel karakter.

Of de gemeente ervoor opteert om alles te bundelen in één reglement of ze er integendeel voor kiest om bepaalde aspecten te regelen in een ander reglement, belangrijk is dat het helder en transparant blijft. Zo weten de mensen die een ambulante activiteit in de gemeente willen uitoefenen waar ze aan toe zijn en met welke voorwaarden ze eventueel rekening moeten houden.

7.2.2 Minimaal te regelen

De wet legt een aantal minimale vereisten op. Zo moet de gemeente in het gemeentelijk reglement minstens volgende vastleggen:

- Voor de openbare markt
 - > de plaatsen, dagen en uren van de openbare markt;
 - > het plan van de standplaatsen (zie deel 8.2);

- > de voorwaarden rond toewijzing en inname van de standplaatsen (zie deel 8.4, 8.5 en 8.6);
- > de rechten van de standhouder (zie deel 8.7, 8.8 en 8.10);
- de vooropzegtermijn voor het definitief opheffen van de standplaats (zie deel 8.9).

Bij het bepalen van de plaatsen, dagen en uren van de openbare markt en het vastleggen van het marktplan kan het reglement verwijzen naar de beslissing van het college van burgemeester en schepenen.

- Voor het openbaar domein:
- de keuze tussen het voorafgaand vastleggen van standplaatsen, het ad hoc beoordelen van binnenkomende aanvragen of een combinatie van beide (zie deel 9.2);
- de voorwaarden voor ambulante activiteiten op rondtrekkende wijze (zie deel 9.3).

7.2.3 Facultatief

Verder kan de gemeente nog heel wat andere zaken regelen in haar reglement. Denken we bijvoorbeeld aan:

- het maximaal aantal standplaatsen per onderneming;
- maximumpercentages per productgroep (textiel, voeding, enz.);
- de wijze van betalen van de verschuldigde retributie;
- afvalbeheer;
- veiligheidsvoorschriften;
- verkeersmaatregelen;
- stroomvoorziening;
- geluidsoverlast;
- ...

Net zoals voor andere regelgeving is het ook bij het opstellen van het gemeentelijk reglement belangrijk dat de gemeente goed voor ogen houdt wat ze met bepaalde regels wil bereiken, wat de impact is op de doelgroep en op de ambulante activiteiten, of de gemeente het kan en wil handhaven, of het bijdraagt tot administratieve vereenvoudiging, enz.

TIP - De regels en voorwaarden moeten niet voor alle markten of locaties exact dezelfde zijn. Variëren om in te spelen op de eigenheid en de visie rond een bepaalde locatie is mogelijk.

7.2.4 Geen verplicht advies meer

De gemeente is sinds 2017 niet langer verplicht om haar ontwerp van reglement voor advies voor te leggen aan de Vlaamse minister bevoegd voor economie. Ook moet het definitieve reglement niet meer aan het VLAIO worden bezorgd. Met vragen rond de wetgeving kan de gemeente uiteraard nog steeds terecht bij VLAIO.

7.2.5 Wat als men opteert voor de regeling voorzien in de wet?

De gemeente kan heel veel zelf regelen. Als ze dat niet nodig acht, kan ze voor veel aspecten terugvallen op de regeling die voorzien is in de wet.

Als de gemeente voor bepaalde aspecten opteert voor die standaardregeling is het wenselijk dat het reglement niet louter verwijst naar de bepalingen in de wet maar dat de bepalingen ook expliciet worden opgenomen in het reglement. Dit zal de leesbaarheid en de helderheid van het gemeentelijk reglement bevorderen.

TIP - De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft een modelreglement beschikbaar. Dat kan je helpen om je gemeentelijk reglement vorm te geven. Voor vragen over de wetgeving ambulante handel kan je ook terecht bij VLAIO via reglementen@vlaio.be

7.3 Organisator(en) aanstellen – de zogenaamde marktleider

(art. 44 KB)

De burgemeester of zijn afgevaardigde stelt één of meerdere personen aan die belast worden met de organisatie van de openbare markten en met de organisatie van de uitoefening van de ambulante activiteiten op het openbaar domein. Vaak zijn deze beter bekend als de ‘marktleider’.

Deze personen zijn onder meer bevoegd om de voorwaarden om een ambulante activiteit uit te oefenen op het grondgebied van de gemeente te controleren.

7.3.1 Meer dan de organisatie van de markt

We gebruiken bewust niet de term ‘marktleider’. Niet alleen wordt deze term niet gebruikt in de wet. Het kan ook tot verwarring leiden. Het gaat immers niet alleen om iemand die moet instaan voor de organisatie van de openbare markt, maar ook om iemand die moet instaan voor de organisatie van de ambulante activiteiten op het openbaar domein. De burgemeester of zijn afgevaardigde kan één persoon hiermee belasten, maar kan er evengoed voor opteren om hier meerdere personen voor aan te duiden.

Deze ‘organisatoren ambulante activiteiten’ voeren in feite het (gemeentelijk) beleid inzake ambulante activiteiten uit. Zij hebben een cruciale rol bij de toekenning van de standplaatsen en bij de controle op de inname van standplaatsen.

7.3.2 Controlebevoegdheid en verantwoordelijkheden

Een ‘organisator ambulante activiteiten’ is bevoegd om de voorwaarden voor de toekenning en het innemen van een standplaats te controleren. Meer zelfs, ze staan er voor in.

Zo zal deze persoon bijvoorbeeld bij de toekenning van een standplaats op de openbare markt controleren of de onderneming een correcte inschrijving heeft in de KBO die de ambulante handel toelaat, of de voorwaarden op vlak van verzekering en volksgezondheid aangetoond zijn en of de aanvraag gebeurt via de persoon die de onderneming wettelijk kan vertegenwoordigen.

Deze organisatoren hebben ook expliciet de bevoegdheid om de identiteit en de hoedanigheid te controleren van zowel de personen die een standplaats aanvragen als van de personen die een standplaats innemen (zie deel 6.1). Vanaf 1 april 2024 geldt namelijk voor het Vlaamse Gewest volgende bepaling uit het KB:

Art 44. De personen belast met de organisatie van de openbare markten en de uitoefening ambulante activiteiten op het openbaar domein, volgens de regels door de burgemeester of zijn afgevaardigde aangesteld, zijn in de uitoefening van hun opdracht bevoegd de identiteit en de hoedanigheid van de personen die een ambulante activiteit uitoefenen op het grondgebied van de gemeente te controleren.

7.3.3 Zorg voor een goede opleiding en ondersteuning

Het is cruciaal dat de gemeente zorgt voor een goede opleiding en ondersteuning van de personen die ze belast met de organisatie van de ambulante activiteiten. De rol van ‘organisator ambulante activiteiten’ brengt immers heel wat verantwoordelijkheid met zich mee.

Controle op de correcte toepassing van de wetgeving ambulante handel door de organisator

Het is belangrijk dat de gemeente er zich van bewust is dat niet alleen de 'organisator ambulante activiteiten' bevoegd is voor de controle. De wetgeving ambulante handel vermeldt daarnaast nog expliciet de volgende:

- de politie (wet art 11 §1);
- de dienst Inspectie van VLAIO (KB. art. 45).

De ambtenaren van de dienst Inspectie van VLAIO worden daarbij specifiek belast met het onderzoek en de vaststelling van de overtredingen van de wet en haar uitvoeringsbesluiten. Zo zullen zij, bij bijvoorbeeld een klacht rond de toekenning van een standplaats, moeten onderzoeken of de gemeente, en in bijzonder de aangestelde organisator, de wet en het reglement heeft nageleefd. Dergelijke situaties willen we uiteraard liever voorkomen.

Zorg voor een goede opleiding en de nodige ondersteuning

Uit ervaring blijkt dat dergelijke overtredingen van de wet door de gemeente vaak te maken hebben met onvoldoende kennis van de materie. In een enkel geval kan belangenvermenging niet worden uitgesloten. Beide moeten worden vermeden. Het is dan ook cruciaal dat de gemeente zorgt voor een goede opleiding en ondersteuning van de personen die ze belast met de organisatie van de ambulante activiteiten.

Informeer zeker eens bij VLAIO of de VVSG naar de beschikbare opleidingen, ondersteunend materiaal en andere mogelijkheden om kennis te verwerven en bij te blijven. VLAIO en de VVSG bundelen hiervoor al jaren de krachten.

Blijf niet zitten met vragen

Twijfel je over de juiste toepassing? Zit je in de knoop met een bepaalde situatie? Blijf niet zitten met je vragen, maar spreek er met anderen over. Aarzel niet om

VLAIO te contacteren met vragen rond de wetgeving. Ook de VVSG deelt de kennis en expertise die ze rond ambulante handel heeft opgebouwd graag met haar leden. De VVSG heeft ook een goed zicht op praktijken in andere gemeenten. Of contacteer zelf een meer ervaren marktleider uit een andere gemeente.

Ook andere diensten moeten rekening houden met de regelgeving ambulante handel

Verder is het essentieel dat ook andere diensten van de gemeente of mandatarissen zich bewust zijn dat de organisatie van ambulante handel onderworpen is aan specifieke regels. Dit geldt in bijzonder voor diensten die ook gebruikmaken of toezeggingen doen rond het gebruik van het openbaar domein. Een goed intern overleg waarbij de kennis en expertise van de personen bevoegd voor ambulante handel tijdig bevraagd wordt, kan een heel verschil maken. Dat komt zowel de gemeente als de ambulante handelaars ten goede. Het kan heel veel problemen en conflicten voorkomen.

Laat het niet tot een klacht komen

Neem vragen en signalen van ambulante handelaars ernstig. Ga in dialoog. Check even de wetgeving en het gemeentelijk reglement. Vraag daarbij eventueel raad zodat je zeker bent dat je de wetgeving of het reglement juist toepast. Denk daarbij aan de jurist van de gemeente, VLAIO, de VVSG, ... Probeer de situatie recht te zetten als blijkt dat iets niet correct gebeurde.

De voorbije jaren heeft VLAIO amper klachten tegen gemeenten moeten behandelen. Wel werd ze regelmatig gecontacteerd door handelaars die botsten op een verkeerde toepassing van de regelgeving door gemeenten. Ze contacteerden VLAIO omdat ze een oplossing zochten, niet omdat ze een klacht wilden indienen. Als de ondernemer het goed vindt, contacteert VLAIO in zo'n geval de gemeente om samen te kijken waar het knelpunt zit en hoe het kan worden opgelost.

Aanbevelingen Audit Vlaanderen

Neem zeker ook eens de aanbevelingen van Audit Vlaanderen door. Audit Vlaanderen bundelde de conclusies van een aantal van haar onderzoeken in 2021 in het globaal rapport Thema-audit standgelden. Het volledige rapport en deelonderzoeken zijn terug te vinden op de website van Audit Vlaanderen.

We citeren hier wel graag de tips van Audit Vlaanderen uit dat rapport om zelf mee aan de slag te gaan:

- Ga na of de bepalingen die vervat zitten in de markt- en kermisreglementen, effectief worden toegepast in de praktijk.
- Verifieer of de vereiste informatie over de verschillende vormen van standgelden wordt geregistreerd en of er beheersmaatregelen aanwezig zijn om de correctheid van deze informatie te garanderen.
- Zijn er voldoende continuïteitsmaatregelen getroffen in het geval dat een betrokken medewerker uitvalt?
- Zorg ervoor dat medewerkers en leidinggevendenden beschikken over een specifieke houvast wanneer ze geconfronteerd worden met integriteitsrisico's en kwetsbare en deontologisch gevoelige situaties.
- Tracht het gebruik van contant geld te vermijden of uit te sluiten in de processen van uw organisatie.
- Sluit monopoliesituaties uit in de processen van uw organisatie.
- Leg duidelijke procedures vast en bepaal de verantwoordelijkheden van elke medewerker.

[Globaal rapport thema-audit Standgelden Cashloos innen van standgelden van losse standhouders \(auditvlaanderen.be\)](#)
[Analyse en optimalisatie van het proces van standgelden \(auditvlaanderen.be\)](#)

Andere controlediensten actief op de markt op het openbaar domein

Verder kunnen op de markt of op het openbaar domein ook nog andere controlediensten actief zijn om de ambulante handelaars te controleren. Elk van hen werkt vanuit zijn eigen bevoegdheden. We denken bijvoorbeeld aan de sociale inspectie of de Economische Inspectie van de FOD Economie (inschrijving KBO, identificatieverplichting en andere verplichtingen uit het Wetboek van economisch recht).

Als je merkt dat ondernemers bepaalde wetgeving niet goed naleven, spreek ze er zeker over aan en verwijshen door naar de juiste info of instanties die hen correct kunnen informeren of contacteer de bevoegde inspectiediensten of de politie. Doe dit zeker als je misbruik vermoedt.

7.3.4 Meer dan controle

Maar de organisator kan ook veel meer zijn dan iemand die louter zorgt voor het toewijzen van de standplaatsen en het naleven van de regels. Hij is ook een echte brugfiguur tussen de gemeente, de ambulante handelaars en de klanten. Vaak is de organisator het eerste aanspreekpunt van de ambulante handelaar. Hij is ook goed geplaatst om de handelaars te informeren over het beleid van de gemeente, om voeling te houden met wat er leeft bij de ambulante handelaars en dit als input te geven naar de beleidsmakers of om gezamenlijke acties op te zetten om de markt te promoten en aantrekkelijk te houden.

Uiteraard hoeft hij dit niet allemaal (zelf) te doen. Wel belangrijk is dat de gemeente zorgt voor een aanspreekpunt voor de ambulante handelaars. Dat de gemeente aandacht heeft voor de dialoog met hen. Uit gesprekken met zowel ambulante handelaars als lokale besturen blijkt dat heel wat misverstanden tussen beide partijen vaak te maken hebben met een beperkte of gebrekkige dialoog. Anderzijds blijken vele mooie initiatieven net tot stand te komen in dialoog en samenwerking.

8 Openbare markten organiseren

(art. 8 en 10 wet; art. 23-37 KB)

Op een openbare markt mogen ambulante activiteiten plaatsvinden. De openbare markt is immers één van de plaatsen waar ambulante activiteiten toegelaten zijn, zoals bepaald in artikel 4 van de wet. Er zijn wel een aantal voorwaarden aan verbonden. In dit deel gaan we daar dieper op in.

8.1 Definitie openbare markt

(art. 1 en 8 wet)

De wet definieert de openbare markt als volgt:

De markt die georganiseerd wordt door de gemeente, hetzij door deze autoriteit zelf beheerd hetzij door deze in concessie gegeven.

Het begrip 'markt' wordt daarbij gedefinieerd als:

Een manifestatie ingericht of voorafgaand toegelaten door de gemeente, om op vastgestelde plaatsen en tijdstippen, personen samen te brengen die er producten of diensten verkopen, uitstallen en met het oog op de verkoop of te koop aanbieden.

Georganiseerd door de gemeente

Cruciaal om van een openbare markt te spreken is dat deze georganiseerd wordt door de gemeente. Dit onderscheidt haar van de private markt, die ontstaat op privé-initiatief (zie deel 10.2).

Of de markt op openbaar of privaat terrein plaatsvindt, is dus niet bepalend, wel wie de markt organiseert. Die organisator moet namelijk de gemeente zijn. De gemeente bepaalt waar, wanneer en hoe de markt wordt georganiseerd. De gemeente bepaalt dus de regels. Het beheer of de praktische organisatie ervan kan ze zelf doen of in concessie geven.

Als de gemeente het beheer in concessie geeft, ontslaat dit haar niet van haar verplichtingen als openbare dienst, ook niet van haar verplichtingen in het kader van de wet op de ambulante activiteiten. Ook in het geval van een concessie, blijft het een openbare markt en blijven de regels voor de openbare markt gelden. Ook de concessionaris moet de wet en het gemeentelijk reglement naleven en de gemeente moet er op toezien dat de concessionaris dat ook effectief doet.

In de praktijk wordt de concessie van de openbare markt aan een private organisator gegeven op basis van een gedetailleerde overeenkomst met wederzijdse rechten en plichten. Het is dus belangrijk dat de gemeente goed nadenkt over de voorwaarden van de concessie en rekening houdt met wat in dit deel werd toegelicht.

Op een vastgestelde plaats en op een vastgesteld tijdstip

De markt moet op een vastgestelde plaats en op een vastgesteld tijdstip doorgaan. De plaats, de dag en de uren van de openbare markten legt de gemeente vast in het gemeentelijk reglement. De wet voorziet dat in voorkomend geval, het reglement verwijst naar de beslissing van het college van burgemeester en schepenen dat deze bepalingen heeft ingesteld. Als de gemeente verschillende openbare markten organiseert, moet ze de plaats en het tijdstip van elke markt vastleggen.

Een openbare markt kan maar hoeft uiteraard geen wekelijks terugkerende markt te zijn. Ook andere frequenties (dagelijks, maandelijks, eenmalig, ...) zijn mogelijk maar de dag(en) en uren moeten vastgelegd zijn.

Voor openbare markten die herhaaldelijk georganiseerd worden, overweegt en regelt de gemeente best ook wat er gebeurt als het tijdstip van de markt samenvalt met een feestdag of met een ander evenement op die plaats. De gemeente heeft daarbij uiteraard verschillende opties: laten doorgaan, verplaatsen naar een andere locatie, niet laten doorgaan, ... Wat de gemeente ook kiest, het is belangrijk dat dit in het reglement voorzien wordt. Eventueel kan dat via een algemene bepaling zoals bijvoorbeeld: "De gemeente behoudt zich het voorrecht om de markt te verplaatsen in functie van een feestdag."

8.2 Plan van de standplaatsen

(art. 8 wet)

Voor elke openbare markt moet de gemeente of de concessionaris een plan van de standplaatsen opmaken en bijhouden. Het plan van de standplaatsen, ook vaak het marktplan genoemd, is een onderdeel van het gemeentelijk reglement.

Het plan van de standplaatsen geeft niet alleen de beschikbare standplaatsen maar ook hun kenmerken weer:

- de eventuele technische specificaties van een standplaats (de afmetingen, de beschikbare nutsvoorzieningen, of een wagen toegelaten is of niet, ...);
- de eventuele specialisatie van de standplaats (zie deel 8.2.2);
- de wijze van toewijzing (zie deel 8.2.1);
- de verwijzing naar andere bepalingen die er op van toepassing zijn (retributie, ...).

TIP - De wet legt geen vormvereisten op. Belangrijk is dat de informatie over de standplaatsen duidelijk, ondubbelzinnig en volledig is en niet leidt tot interpretaties.

8.2.1 De wijze van toewijzing

Per standplaats wordt in het plan van de standplaatsen aangegeven hoe de standplaats wordt toegewezen.

De wet onderscheidt op dat vlak twee soorten standplaatsen op een openbare markt:

- standplaatsen toegewezen per abonnement;
- standplaatsen toegewezen van dag tot dag (losse standplaatsen).

Standplaatsen toegewezen per abonnement

Standplaatsen toegewezen per abonnement zijn standplaatsen voor een langere periode. De gemeente bepaalt de duur van de abonnementen in het gemeentelijk reglement. Ze kan de duur diversifiëren. De gemeente of de concessionaris bepaalt zelf het aantal standplaatsen op de openbare markt dat per abonnement wordt toegewezen.

Sinds de wetwijziging in 2017 moet de gemeente of de concessionaris niet langer een minimum aantal standplaatsen met abonnementen voorbehouden voor bepaalde categorieën van ambulante handel.

Weetje: Tot 2017 moest op minstens vijf procent van het totaal aantal standplaatsen op de markt voorrang gegeven worden aan de zogenaamde standwerkers bij het toewijzen van de abonnementen. Vandaag gaat de wetgeving ervan uit dat de gemeente best geplaatst is om te beslissen hoe ze deze groep, die voor beleving zorgt op de markt, de juiste plaats kan bieden. Sinds de wetwijziging van 2017 heeft de gemeente namelijk ook veel meer mogelijkheden om formules te voorzien die aan de specifieke noden van deze groep tegemoetkomen. We denken bijvoorbeeld aan het vooraf inschrijven op bepaalde losse standplaatsen of het voorzien van alternatieve abonnementsformules.

Standplaatsen toegewezen van dag tot dag

Standplaatsen toegewezen van dag tot dag worden toegewezen voor de duur van de markt op één bepaalde dag. Ze worden ook 'losse standplaatsen' genoemd. Het aantal standplaatsen toegewezen van dag tot dag op een openbare markt bepaalt de gemeente of concessionaris zelf. De gemeente is dus niet verplicht om losse standplaatsen op haar openbare markt te voorzien.

Weetje: Met de wetwijziging in 2017 verdween de verplichting om losse standplaatsen te voorzien. Tegelijkertijd werd ook de mogelijkheid voorzien om losse standplaatsen vooraf toe te wijzen. Dat maakte een eigentijdser beheer van losse standplaatsen mogelijk.

Losse standplaatsen kunnen eventueel ook op voorhand worden toegekend, als de gemeente dat voorziet

in haar reglement. Losse standplaatsen, of een deel ervan, op voorhand toewijzen kan een manier zijn om beter in te spelen op de eigenheid en specifieke noden van wat men de 'standwerkers' noemt. Deze marktkramers hebben nood aan een goed gelegen standplaats voor één dag, die ze lang genoeg op voorhand kunnen reserveren, zodat hun bedrijfszekerheid niet in gedrang komt. Ook het leefmilieu en de mobiliteit kunnen er door het vermijden van onnodige verplaatsingen wel bij varen. Daarnaast kan het een oplossing zijn voor de gemeente die op die manier op voorhand al de nodige administratie kan afhandelen.

8.2.2 Specialisatie van standplaatsen

De gemeente of de concessionaris kan zowel aan de standplaatsen toegewezen per abonnement als aan de standplaatsen toegewezen van dag tot dag een specialisatie toekennen. Voorbeelden van specialisaties zijn textiel, voeding, ... Men kan die categorieën eventueel nog verfijnen (damestextiel, kindertextiel, ...) Het werken met specialisaties kan onder meer helpen om variatie in het aanbod op de markt te brengen.

Als de gemeente of de concessionaris aan een standplaats een specialisatie geeft, heeft dat voor gevolg dat op die standplaats enkel producten of diensten uit die specialisatie verkocht mogen worden. De gemeente of de concessionaris moet daar rekening mee houden bij de toewijzing. Men kan enkel toewijzen aan ambulante handelaars met producten of diensten uit die specialisatie. Ook bij de inname van de standplaats heeft dit gevolgen: het aanbod moet beperkt zijn tot de producten of diensten uit die specialisatie. Ook als de handelaar in principe nog andere producten of diensten verkoopt, moet hij op die plaats zijn aanbod beperken tot de geldende specialisatie. Zo moet bijvoorbeeld op een standplaats met specialisatie damestextiel de handelaar zijn aanbod beperken tot damestextiel, ook als die handelaar nog herentextiel in zijn assortiment zou hebben. Dat laatstgenoemde aanbod mag hij dan niet uitstallen of te koop aanbieden op die standplaats.

TIP - Om te vermijden dat een vrijgekomen standplaats met abonnement en met specialisatie niet kan worden vrijgegeven als een losse standplaats zonder specialisatie, kan in het reglement worden opgenomen dat in geval van tijdelijke invulling kan afgeweken worden van de specialisatie.

Bij het bepalen van de specialisaties is het belangrijk dat dit proportioneel en gemotiveerd is, zodat het niet in strijd is met de Europese Dienstenrichtlijn.

TIP - Een specialisatie niet toelaten omdat er in de gemeente al een goede, gevestigde zaak is met die specialisatie, kan niet. Dit zou in strijd zijn met de Europese Dienstenrichtlijn. Een specialisatie voorzien omdat er in de gemeente nog geen of amper zaken zijn met dat aanbod, kan dan weer wel.

In plaats van op het plan van de standplaatsen aan een individuele standplaats een specialisatie toe te kennen, kan de gemeente in het reglement maximumpercentages of quota's voorzien. Denk bijvoorbeeld aan: maximaal tien procent van het aantal standplaatsen heeft de specialisatie kleding. Ook een combinatie van beide systemen is mogelijk.

8.2.3 Onderdeel van het gemeentelijk reglement

Het plan van de standplaatsen is dus veel meer dan louter een aanduiding van de beschikbare locaties. Het speelt **een belangrijke rol bij de toewijzing, inname en overdracht van standplaatsen**. Het vormt dan ook een cruciaal onderdeel van het gemeentelijk reglement. Net als de rest van het reglement kan het plan van de standplaatsen ingekeken worden door elke belanghebbende.

8.2.4 Alternatief plan van de standplaatsen

Door kermissen, feestdagen of andere grote evenementen is de gemeente soms genoodzaakt de openbare markt volledig te verplaatsen. Ze kan er voor opteren om voor deze gevallen een alternatief plan van de standplaatsen te voorzien.

8.3 Aanvragen van standplaatsen

(art. 27 en 30 KB)

De gemeente bepaalt in het gemeentelijk reglement de modaliteiten voor de indiening van de kandidaturen voor een standplaats (art. 30 KB). Voorwaarde is dat het gaat om een transparant systeem met een duidelijke registratie van het tijdstip van de indiening van de kandidaturen.

8.3.1 Transparant systeem met duidelijke registratie

Ook in het kader van de ambulante activiteiten is het belangrijk dat een gemeente transparant is over haar beslissingen en deze kan motiveren. De wetgever legt zelfs expliciet de verplichting op om de aanvragen van standplaatsen te registreren en dit kandidaturenregister bij te houden. De wet stelt dat het een transparant systeem moet zijn met een duidelijke registratie van de inschrijvingen en van het tijdstip van indienen.

8.3.2 Vooraf indienen van aanvragen ook mogelijk voor losse standplaatsen

De gemeente kan ook voor de standplaatsen die toegewezen worden van dag tot dag (losse standplaatsen) werken met voorafgaande inschrijving (en toewijzing) (art. 27 KB). Dit biedt heel wat opportuniteiten, zowel voor de gemeente als voor de ambulante handelaar. Denken we nog maar aan de nodeloze verplaatsingen die worden vermeden of de administratieve taken (controle van de documenten, betalingen, ...) die al voor de marktdag kunnen gebeuren.

De gemeente of de concessionaris kan de aanvraag (en toewijzing) van losse standplaatsen nog altijd laten plaatsvinden op de marktdag zelf. Alles hangt af van wat het gemeentelijk reglement voorziet.

8.3.3 Geldigheidsduur van aanvragen (voor abonnementen)

(art. 31 KB)

De gemeente bepaalt hoelang een geregistreerde aanvraag voor een standplaats per abonnement geldig is.

De gemeente heeft sinds 2017 de volgende mogelijkheden:

- De gemeente bepaalt zelf de geldigheidsduur in het reglement (art. 31, §4 KB).
- De gemeente volgt de wettelijke bepalingen (art. 31, §2 KB), waardoor de kandidaturen geldig blijven zolang ze niet werden nagekomen of werden ingetrokken door hun aanvrager.

TIP - een ambulante handelaar kan een plaats weigeren en toch zijn kandidatuur behouden, tenzij het anders omschreven staat in het reglement.

8.3.4 Aanvragen weigeren

Als een aanvraag voor een standplaats niet aan de voorwaarden voldoet, kan je geen standplaats op de openbare markt toekennen en moet je de aanvraag dus weigeren.

De wetgeving op de ambulante activiteiten spreekt niet expliciet over het weigeren van een standplaats op de openbare markt. Uit de voorwaarden voor de toekenning van een standplaats in de wetgeving vloeit wel voort wanneer de gemeente of de concessionaris op basis van die wetgeving een aanvraag voor een standplaats op de openbare markt kan weigeren, namelijk als:

- de aanvrager niet aan de voorwaarden voldoet (zie deel 6.1):
 - > er geen correcte inschrijving in de KBO is; of
 - > de verplichte documenten niet in orde zijn; of
 - > de aanvraag niet gebeurt door een persoon die de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigt (wettelijke vertegenwoordiger of mandaathouder).
- de modaliteiten voor het indienen van kandidaturen niet gerespecteerd worden;
- de aanvrager van een occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter die niet voldoet aan de doelen uit de wet (art. 7 KB) of aan de voorwaarden van het gemeentelijk reglement.

De gemeente of de concessionaris kan ook andere wettelijke gronden hebben om een aanvraag te weigeren. Denken we aan de openbare orde of veiligheid.

Belangrijk is dat de gemeente of de concessionaris een eventuele weigering goed motiveert en dit op basis van wettelijke gronden.

8.4 Toewijzen van standplaatsen – aan wie kan een standplaats op een openbare markt worden toegewezen?

(art. 25 en 26 KB)

De wetgeving maakt een onderscheid tussen de persoon aan wie een standplaats op de openbare markt toegewezen kan worden en de persoon die de standplaats effectief kan innemen. Deze laatste categorie is ruimer en komt verder in deze brochure aan bod (zie deel 8.6).

We onderscheiden twee categorieën van personen waaraan een standplaats kan toegewezen worden:

- ambulante handelaars;
- verantwoordelijken van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter, zoals bedoeld in art. 7 van het KB.

Meer precies luidt artikel 25 van het KB voor het Vlaams Gewest, dat vanaf 1 april 2024 van toepassing is, als volgt:

Art. 25. De standplaatsen op de openbare markten worden toegewezen aan ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat, via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen. De burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris kan altijd vragen dat diegene die de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigt, zijn identiteitsbewijs voorlegt.

De gemeente kan in het gemeentelijk reglement bepalen dat de standplaatsen occasioneel ook toegewezen kunnen worden aan wie niet beroepsmatig producten of diensten met een niet-commercieel karakter verkoopt, te koop aanbiedt of uitstalt.

We bespreken beide categorieën hierna.

8.4.1 Toewijzing aan een ambulante handelaar

De gemeente of de concessionaris kan een standplaats op de openbare markt toewijzen aan ambulante handelaars of handelsondernemingen. Concreet wil dit, vanaf 1 april 2024, zeggen aan:

- een onderneming met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die de ambulante activiteit toelaat; of
- via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen.

In deel 6.1 en deel 4 gingen we in op wat de vereisten zijn om een ambulante activiteit uit te oefenen en hoe de gemeente of de concessionaris dat kan controleren.

Daarnaast geldt dat ambulante handel op het grondgebied van de gemeente pas wordt toegelaten als de verkoper al de volgende elementen aantoont (art. 15 KB):

- de uitoefening van de ambulante activiteiten in kwestie wordt behoorlijk gedekt door verzekeringspolissen voor burgerlijke aansprakelijkheid en in voorkomend geval tegen brandrisico's;
- bij de uitoefening van een ambulante activiteit waarbij voeding wordt verkocht, wordt voldaan aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.

In deel 6.1.3. gingen we daar al dieper op in.

Vanaf 1 april 2024 kunnen ook maatschappen een standplaats op de openbare markt verkrijgen. Uiteraard geldt ook hier onder andere de voorwaarde dat ze een inschrijving hebben in de KBO die de ambulante activiteit toelaat. Sinds de hervorming van de vennootschapswetgeving is dit laatste ook mogelijk voor maatschappen.

8.4.2 Toewijzing aan een organisator van een occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter.

Als het gemeentelijk reglement het voorziet, kunnen standplaatsen occasioneel ook worden toegekend aan wie niet beroepsmatig producten of diensten met een niet-commercieel karakter verkoopt, te koop aanbiedt of uitstalt. Dat kan dan volgens de bepalingen van het gemeentelijk reglement.

In deze bepaling, die geldt vanaf 1 april 2024, valt zowel 'occasioneel als 'niet beroepsmatig' op. Zowel het occasionele karakter van de verkoop, als het niet beroepsmatige karakter van de verkoper zijn dus cruciaal. Verder definieert de wetgeving de doelen van de verkoop waaraan voldaan moet zijn om als een occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter beschouwd te kunnen worden (art. 7 KB). Meer informatie hierover vind je in deel 11.2.3.

Vanaf 1 april 2024 kan dit enkel als het gemeentelijk reglement deze mogelijkheid voorziet.

Vanaf 1 april 2024 zijn de gemeenten volledig bevoegd voor de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter op hun grondgebied. Bepaal in je reglement dus ook of, en hoe deze verkopen een toestemming bij de gemeente moeten aanvragen (zie verder deel 11.2.3).

8.5 Toewijzen van standplaatsen – wat zijn de regels voor het toewijzen van standplaatsen op een openbare markt?

Welke regels van toepassing zijn voor het toewijzen van de standplaatsen op de openbare markt hangt af van de soort standplaats en van het door de

gemeente gekozen systeem. We onderscheiden drie gevallen:

- toewijzen van losse standplaatsen met voorafgaande inschrijving vóór de marktdag;
- toewijzen van losse standplaatsen op de marktdag zelf;
- toewijzen van standplaatsen per abonnement.

! Algemeen geldt dat als er een specialisatie is, de toewijzing gebeurt per specialisatie.

8.5.1 Losse standplaatsen – voorafgaande inschrijvingen

(art. 27, §2 KB)

Ook voor losse standplaatsen kan men sinds 2017 opteren voor voorafgaande inschrijvingen en toewijzing voorafgaand aan de marktdag. Dit biedt heel wat opportuniteiten voor een moderne organisatie van de openbare markten. De zogenaamde standwerkers kunnen hiermee bijvoorbeeld hun voordeel doen.

8.5.1.1 Eigen regeling gemeente

De gemeente kan zelf de toewijzingsmodaliteiten bepalen voor de standplaatsen die van dag tot dag worden toegewezen op basis van voorafgaande inschrijvingen.

TIP - De gemeente kan een bepaling voorzien waarin duidelijk gestipuleerd wordt dat meerdere keren gebruikmaken van dezelfde losse standplaats geen rechten doet ontstaan.

8.5.1.2 Regeling voorzien in wet

Als de gemeente geen eigen regeling uitwerkt, zijn de modaliteiten uit de wetgeving, meer bepaald artikel 27, §2 van het KB, van kracht. Dat wil zeggen:

- toewijzen van de standplaatsen volgens de chronologische volgorde van indienen van de aanvragen;
- loting om de volgorde te bepalen, als twee of meer aanvragen gelijktijdig ingediend werden;
- wijze van bekendmaken van de toewijzing aan de aanvrager door de gemeente of de concessionaris:
 - > door een aangetekende brief tegen ontvangstbewijs;
 - > door overhandiging van een brief tegen ontvangstbewijs;
 - > op een duurzame drager tegen ontvangstbewijs (bijvoorbeeld e-mailbericht met lees- en ontvangstbevestiging).

8.5.2 Losse standplaatsen – op het moment van de openbare markt (art. 27, §1 KB)

Voor de losse standplaatsen die op de dag van de markt zelf worden toegewezen, kan de toewijzing gebeuren op één van onderstaande wijzen:

- bij chronologische volgorde van aankomst op de markt; of
- bij loting.

De gemeente legt de methode die ze kiest vast in het gemeentelijk reglement.

Als de gemeente opteert voor de chronologische volgorde en op een bepaald moment de volgorde van aankomst op de markt tussen twee of meerdere kandidaten niet kan worden uitgemaakt, dan moet de volgorde van die kandidaten bij loting worden bepaald.

Let wel: De toewijzing en dus ook de aanvraag kan ook in dit geval enkel gebeuren aan de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen (zie deel 6.1.2). Dat wil zeggen dat die persoon zelf fysiek aanwezig moet zijn op het moment van toewijzing op de marktdag. Is deze persoon niet aanwezig dan kan

er geen standplaats aan de betreffende onderneming worden toegewezen.

8.5.3 Standplaatsen per abonnement

(art. 28-34 KB)

Als er een standplaats per abonnement vrijkomt, gaat de gemeente of de concessionaris na of er een geschikte kandidaat is in het register.

8.5.3.1 Bekendmaken vrijgekomen standplaats

Als het register geen geschikte kandidaat bevat, maakt de gemeente of de concessionaris de vacature openbaar. De modaliteiten voor die openbaarmaking moeten vastgelegd zijn in het gemeentelijk reglement.

De gemeente of de concessionaris moet, sinds 2017, dus niet meer elke keer als er een standplaats per abonnement vrijkomt de vacature bekendmaken. Dit is enkel nog nodig als er geen geschikte kandidaat in het register is.

8.5.3.2 Eigen regeling gemeente

De gemeente kan, sinds 2017, verder zelf de toewijzingsmodaliteiten bepalen voor de standplaatsen per abonnement op de openbare markt.

8.5.3.3 Regeling voorzien in de wet

Als de gemeente zelf niets bepaalt, zijn de modaliteiten uit de wet, meer bepaald de artikels 29 en 31 van het KB van kracht. Daarbij kan de gemeente zelf nog wel een aantal zaken bepalen.

De wettelijke regeling stelt dat de gemeente of de concessionaris een register bijhoudt met het oog op de toewijzing van standplaatsen per abonnement (art. 31, § 1 KB).

De wet voorziet verder dat de kandidaturen eerst in het register geklasseerd worden op basis van volgende categorieën:

1. personen die een uitbreiding van hun standplaats vragen;

2. personen die een wijziging van hun standplaats vragen;
3. personen die een standplaats vragen als gevolg van de opheffing van de standplaats die ze op één van de markten van de gemeente innamen of aan wie de gemeente een vooropzeg heeft gegeven;
4. de externe kandidaten.

Welke van deze categorieën voorrang heeft, welke daarna, enz. kan de gemeente zelf bepalen in haar reglement. Als de gemeente die volgorde niet bepaalt, hebben de kandidaturen uit de derde categorie voorrang, namelijk die als gevolg van een opheffing of een vooropzeg door de gemeente van een standplaats op één van de markten van de gemeente.

Verder worden binnen elke categorie de standplaatsen toegewezen volgens de chronologische volgorde van indiening van de aanvragen. Als er specialisaties gelden, gebeurt dit per specialisatie.

De eerste 3 categorieën hebben allen betrekking op aanvragers die reeds een abonnement hebben. Als binnen één van die drie categorieën verschillende aanvragen tegelijkertijd werden ingediend waardoor er geen onderscheid is in de chronologie van indiening, geldt de anciënniteit van de abonnementen op de markten van de gemeente. De aanvrager met de hoogste anciënniteit krijgt voorrang. Is deze anciënniteit niet te bepalen? Dan wordt de voorrang bepaald via loting.

Voor de eerste categorie, uitbreiding van een standplaats, geldt bovendien dat die in de praktijk enkel in aanmerking kan worden genomen als een aangrenzende standplaats vrijkomt. Enkel dan zal er ruimte zijn om de eigen standplaats met een standplaats uit te breiden.

Binnen de vierde categorie, namelijk die van de externe kandidaten, wordt bij gelijktijdige indiening van de aanvragen de voorrang onmiddellijk bepaald door loting.

We illustreren bovenstaande regels even met een voorbeeld. Stel dat er een standplaats vrijkomt voor de verkoop van dameskledij. De gemeente heeft gekozen om de regeling uit de wetgeving over te nemen (met hierboven vermelde volgorde). Via het register van de kandidaturen zal de gemeente eerst kijken welke personen een uitbreiding van hun standplaats hebben aangevraagd. Stel dat er geen dergelijke kandidaten zijn dan gaat de gemeente over tot de tweede categorie, namelijk de personen die een wijziging van hun standplaats hebben gevraagd. In ons voorbeeld zijn er 3 kandidaten die een wijziging hebben aangevraagd. Zij zullen dus voorrang krijgen. De gemeente zal vervolgens moeten kijken welke kandidaten voldoen aan de specialisatie, namelijk dameskledij. In ons voorbeeld is er een kandidaat met herenkledij, dus die kandidaat valt af. De overige twee kandidaten dingen nog mee naar de standplaats. Wie het eerst de aanvraag heeft gedaan, krijgt de standplaats. Indien beide kandidaten op hetzelfde moment hun aanvraag hebben ingediend, zal de gemeente kijken wie de hoogste anciënniteit heeft op één van haar markten. In het uitzonderlijke geval dat beide kandidaten dezelfde anciënniteit hebben, gaat de gemeente over tot een loting om te bepalen wie de standplaats toegewezen krijgt.

De gemeente of de concessionaris moet vervolgens de toewijzing aan de aanvrager bekendmaken. Dit kan op één van volgende drie wijzen:

- door een aangetekende brief tegen ontvangstbewijs;
- door overhandiging van een brief tegen ontvangstbewijs;

- op een duurzame drager tegen ontvangstbewijs (bijvoorbeeld e-mailbericht met lees- en ontvangstbevestiging).

8.5.4 Registratie van de toegewezen standplaatsen

(art. 34 KB)

Het is belangrijk dat de beslissingen van de gemeente transparant zijn en dat de gemeente de toewijzingen van standplaatsen kan motiveren. De wetgever legt dan ook de verplichting op om de toegewezen standplaatsen per abonnement op de openbare markt te registreren en dit bij te houden. De gemeente kan, sinds 2017, zelf in haar reglement bepalen welke gegevens zij of de concessionaris registreert.

Werkt de gemeente hiervoor geen eigen regeling uit dan moet bij de toewijzing van een standplaats door de gemeente of de concessionaris volgende worden geregistreerd:

- de naam, voornaam, het adres van de persoon aan wie of door wiens tussenkomst de standplaats werd toegekend;
- in voorkomend geval, de handelsnaam van de rechtspersoon, of maatschap aan wie de standplaats toegekend werd en het adres van haar maatschappelijke zetel;
- het ondernemingsnummer;
- de aangeboden producten en/of diensten;
- de datum van de toewijzing van de standplaats;
- de duur van het abonnement en, als het om een seizoensgebonden activiteit gaat, ook de periode van de seizoensgebonden activiteit;
- de prijs van de standplaats, tenzij deze op uniforme wijze vastgelegd is;
- bij een overdracht: de naam en het adres van de overlater en de datum van de overdracht.

8.5.5 Afspraken wederzijdse rechten en plichten van de gemeente en de abonenthouder

Door de toekenning van een abonnement ontstaan er rechten en plichten bij de gemeente en bij de abonenthouder. In principe zijn deze bepaald in het gemeentelijk reglement. Dit illustreert het belang van dit reglement.

Als het gemeentelijk reglement dit niet bepaalt, wordt er teruggevallen op de wetgeving op de ambulante activiteiten. De rechten en plichten die daarin bepaald zijn, zijn dan van kracht.

8.6 Wie kan de toegewezen standplaatsen innemen?

(art. 26 KB)

Na toewijzing van de standplaats kan de standplaats op de openbare markt ook effectief ingenomen worden. Dit hoeft niet noodzakelijk door de aanvrager of in aanwezigheid van de aanvrager van de standplaats te gebeuren. De wetgeving somt op wie de standplaats, die toegewezen is aan een onderneming, ook effectief kan innemen, namelijk:

1. de natuurlijke persoon aan wie de standplaats is toegewezen;
2. de verantwoordelijken van het dagelijks bestuur van een rechtspersoon aan wie de standplaats is toegewezen;
3. de feitelijke vennoten van de natuurlijke persoon of een maatschap aan wie de standplaats is toegewezen, die een ambulante activiteit voor eigen rekening uitoefent;
4. de echtgenoot of echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de natuurlijke persoon aan wie de standplaats is toegewezen, voor de uitoefening van een ambulante activiteit voor eigen rekening;
5. de personen die een ambulante activiteit uitoefenen voor rekening of in dienst van de natuurlijke persoon, maatschap of rechtspersoon, vermeld in 1° tot en met 4°.

Onder de bovenvermelde vijfde categorie vallen bijvoorbeeld werknemers, zelfstandig helpers, uitzendkrachten, personen werkzaam in het kader van een leercontract, jobstudenten.

! De persoon die de standplaats toegewezen kreeg, hoeft niet aanwezig te zijn bij de inname ervan.

Bovenstaande geldt voor de beroepsmatige verkopen. De gemeente kan in het gemeentelijk reglement bepalen dat occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter ook een standplaats kunnen innemen.

8.7 Geldigheidsduur van het abonnement

(art. 32 KB)

De gemeente bepaalt in haar reglement de duur van de abonnementen op haar openbare markt(en). Meestal is dit voor een ononderbroken periode, maar dat is niet noodzakelijk. Voor seizoensgebonden activiteiten is dat vaak niet wenselijk. De gemeente of de concessionaris kan er voor opteren om bijvoorbeeld een abonnement toe te kennen dat slechts enkele maanden per jaar geldig is, bijvoorbeeld van mei tot juli. Ze kan dan voor de overige maanden een ander abonnement toewijzen voor diezelfde standplaats.

8.7.1 Automatische verlenging

Aan het einde van de periode wordt het abonnement stilzwijgend verlengd. De abonneerhouder moet hier niets voor doen. De gemeente of de concessionaris kan van dit principe niet afwijken.

Dit geldt ook voor abonnementen die bijvoorbeeld voor maar een paar maanden per jaar zijn toegekend. Denken we aan een abonnement voor seizoensgebonden activiteiten. Het is belangrijk dat de gemeente of de concessionaris dit niet uit het oog verliest als ze voor die standplaats op de openbare markt een tweede abonnement wil toekennen. Een goede registratie van de toegewezen standplaatsen is dan ook geen overbodige luxe.

De automatische verlenging impliceert dat als de gemeente, de concessionaris of de standhouder een bepaald abonnement wil beëindigen, ze actie moet ondernemen (zie deel 8.9).

8.7.2 Opschorting op vraag van de abonneementhouder

Ook een ambulante handelaar kan met onvoorziene omstandigheden te maken krijgen (ziekte, ongeval, defecte of beschadigde marktwagen, enz.) waardoor hij gedurende een langere periode zijn activiteit niet kan uitvoeren. Opschorting van een abonnement kan dan een welgekomen oplossing zijn voor de standhouder. Opschorting van het abonnement impliceert dat tijdelijk de rechten en plichten verbonden aan een abonnement worden opgeschort en biedt de ambulante handelaar de zekerheid dat hij nadien zijn standplaats terug kan innemen.

8.7.2.1 Eigen regeling gemeente

De gemeente kan, sinds 2017, een eigen regeling uitwerken. De gemeente bepaalt dan in het reglement of een handelaar in bepaalde gevallen zijn abonnement kan opschorten en preciseert de voorwaarden. Als de gemeente niets bepaalt, is de regeling voorzien in de wet van toepassing.

8.7.2.2 Regeling voorzien in de wet

Als de gemeente niets anders bepaalt in haar reglement dan is opschorting een recht voor de abonneementhouder en moet de gemeente of de concessionaris, op verzoek van de houder, het abonnement opschorten in volgende gevallen:

- wanneer de abonneementhouder gedurende een periode van ten minste één maand zijn activiteit niet kan uitoefenen:
 - > wegens ziekte of ongeval, gestaafd door een medisch attest;
 - > bij overmacht, wanneer deze op verantwoorde wijze aangetoond kan worden.
- in de andere gevallen die in het gemeentelijk reglement bepaald zijn.

Tijdens de opschorting van het abonnement zijn de wederzijdse verplichtingen uit het contract opgeschort (bijvoorbeeld de betaling van een retributie). De

gemeente of de concessionaris kan tijdens die periode over de standplaats beschikken en deze als losse standplaats aan een andere kandidaat toewijzen. Na afloop van de opschorting krijgt de abonneementhouder zijn standplaats terug.

De opschorting bij ziekte, ongeval of overmacht start meteen de dag waarop de gemeente of de concessionaris op de hoogte gebracht wordt. Ze eindigt ten laatste vijf dagen na de melding van het hernemen van de activiteiten.

De gemeente kan, ook als ze opteert voor de in de wet voorziene regeling, sinds 2017, in haar reglement bepalen hoe de aanvragen voor opschorting of voor herneming van het abonnement moeten gebeuren. Als de gemeente geen specifieke modaliteiten uitwerkt in haar reglement zijn de bepalingen uit de wet van toepassing en moet de aanvraag voor opschorting of voor de herneming op één van volgende wijzen gebeuren:

- betekend met een aangetekende brief tegen ontvangstbewijs;
- door overhandiging van een brief tegen ontvangstbewijs;
- op een duurzame drager tegen ontvangstbewijs (bijvoorbeeld e-mailbericht met lees- en ontvangstbevestiging).

Ook de gemeente of de concessionaris kan het abonnement schorsen als wijze van sanctie en dit in de gevallen die ze in het gemeentelijk reglement bepaalt. We bespreken deze sanctie in deel 8.11.

8.8 Beëindiging van het abonnement door de abonneementhouder

(art. 32 KB)

Aangezien er een stilzwijgende verlenging geldt voor de abonnementen op de openbare markt, moet de abonneementhouder of zijn erfopvolger actie

ondernemen als hij het abonnement wil beëindigen. De wet gebruikt hier de term ‘afstand doen van zijn abonnement’.

8.8.1 Eigen regeling gemeente

De gemeente kan, sinds 2017, een regeling op maat van de situatie in de gemeente uitwerken in het reglement.

8.8.2 Regeling voorzien in de wet

Als de gemeente geen eigen regeling voorziet, of nodig acht, geldt de regeling voorzien in de wet. De gemeente kan ook in dat geval nog een aantal aspecten zelf regelen. We lichten dit verder toe.

De wetgeving onderscheidt verschillende situaties. Afhankelijk van de situatie is er geen vooropzeg, maar moet de reden gestaafd worden of is er een opzegtermijn van minstens 30 dagen. We geven de situaties hieronder schematisch weer.

Reden	Termijn
Geen reden	Een opzegtermijn van ten minste 30 dagen voorafgaand aan de vervaldag van het abonnement
Stopzetting ambulante activiteiten	Een opzegtermijn van ten minste 30 dagen
Ambulante activiteit kan definitief niet meer worden uitgeoefend door ziekte of ongeval, gestaafd door medisch attest	Geen opzegtermijn
Ambulante activiteit kan definitief niet meer worden uitgeoefend wegens overmacht wanneer dit kan aangetoond worden	Geen opzegtermijn
Overlijden van een handelaar die zijn activiteit als natuurlijk persoon voor eigen rekening uitoefende	Geen opzegtermijn voor de rechthebbenden
Redenen bepaalt door het gemeentelijk reglement	Opzegtermijn bepaalt door het gemeentelijke reglement

Ook kan de gemeente zelf bepalen hoe de aanvraag voor een stopzetting moet gebeuren. Als ze dat niet doet, gelden de wettelijke bepalingen:

- aangetekende brief tegen ontvangstbewijs;
- overhandiging van een brief tegen ontvangstbewijs;
- op een duurzame drager tegen ontvangstbewijs (bijvoorbeeld e-mailbericht met lees- en ontvangstbevestiging).

Ook de gemeente of de concessionaris kan een abonnement intrekken als wijze van sanctie en dit in de gevallen die ze in het gemeentelijk reglement bepaalt of als de handelaar niet langer de voorwaarden voor de uitoefening van zijn activiteit vervult. We bespreken deze sanctie in delen 8.11 en 12. Verder kan de gemeente of de concessionaris ook een standplaats definitief opheffen (zie deel 8.9).

8.9 Definitief opheffen van standplaatsen

(art. 8 wet)

Als de gemeente een of meerdere standplaatsen definitief wil opheffen, moet ze rekening houden met de termijn van de vooropzeg. Die termijn wordt bepaald in het gemeentelijk reglement. Daarbij moet de gemeente wel rekening houden met de minimumtermijnen voorzien in de wetgeving.

Vanaf 1 april 2024 maakt de wetgeving een onderscheid tussen drie situaties:

- wanneer de openbare markt of een deel van de standplaatsen definitief wordt opgeheven;
- in geval van een definitieve verhuizing van de openbare markt, of een deel ervan;
- in geval van absolute noodzakelijkheid.

De minimumtermijn van de vooropzeg die in elk van de drie gevallen aan de houders van een standplaats

die hun huidige standplaats definitief verliezen, moet worden gegeven, is terug te vinden in onderstaand overzicht. Die termijn moet minimaal in het gemeentelijk reglement worden voorzien. Het gemeentelijk reglement kan er ook voor opteren een langere termijn te voorzien.

Situatie	Minimumtermijn vooropzeg
Openbare markt, of een deel van de standplaatsen, wordt definitief opgeheven	12 maanden
Definitieve verhuis van de openbare markt, of een deel ervan	6 maanden
Absolute noodzakelijkheid	Geen minimale vooropzeg

In het eerste geval verliest de houder van een standplaats definitief zowel zijn standplaats als zijn abonnement. Vanaf 1 april 2024 geldt hier een langere minimumtermijn van 12 maanden voor de vooropzeg.

In het tweede geval, namelijk de situatie van een definitieve verhuis, verliest de houder van een standplaats definitief zijn huidige standplaats, maar krijgt hij wel het aanbod van een standplaats op de nieuwe locatie. Hij kan, als hij dat wenst, dus verhuizen naar een nieuwe standplaats met abonnement. Vanaf 1 april 2024 geldt hier, net als daarvoor, een minimumtermijn van 6 maanden.

In het geval van absolute noodzakelijkheid is er geen minimumtermijn van toepassing. Absolute noodzakelijkheid betekent dat de gemeente in de onmogelijkheid verkeert om de opzegtermijnen toe te passen. Dit kan onder andere het geval zijn bij dringende wegenwerken of bij instructies van de brandweer.

! Het gemeentelijk reglement moet steeds de termijnen van vooropzeg vermelden. Deze kunnen niet korter zijn dan de termijnen voorzien in de wetgeving. Vanaf 1 april 2024 zijn deze gewijzigd.

8.10 Overdracht van een standplaats per abonnement

(art. 35 KB)

De houder van een standplaats per abonnement kan in bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden zijn standplaats overdragen aan een andere ambulante handelaar, de overnemer.

In de wetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen de overdracht zelf en de inname van een overgedragen standplaats door de overnemer.

De overdracht kan toegelaten worden als aan drie voorwaarden voldaan is:

- de overnemer heeft een correcte inschrijving in de KBO die de ambulante activiteit toelaat;
- de overnemer zet de specialisatie van de overlater verder op de overgedragen standplaats, behalve als de gemeente in het gemeentelijk reglement een wijziging van specialisatie toestaat;
- een overgedragen standplaats kan binnen het eerste jaar na de overdracht niet opnieuw worden overgedragen, behalve na de expliciete goedkeuring van de gemeente.

De inname van de overgedragen standplaats door de overnemer is pas toegelaten als de gemeente of de concessionaris heeft vastgesteld dat hij in orde is met alle voorwaarden die gelden voor het innemen van die standplaats:

- een correcte inschrijving in de KBO die de ambulante activiteit toelaat.

De overnemer levert het bewijs van de inschrijving van de ambulante activiteit in de Kruispuntbank van Ondernemingen die toelaat om dezelfde specialisaties als de overlater uit te oefenen, of om de gewijzigde specialisatie uit te oefenen, als een wijziging toegelaten is door de gemeente in het gemeentelijk reglement.

- De onderneming van de overnemer overschrijdt het aantal toegelaten standplaatsen per onderneming niet. Dat geldt enkel als het gemeentelijk reglement het aantal standplaatsen per onderneming beperkt;
- De overnemer het bewijs levert dat:
 - > de uitoefening van de ambulante activiteiten in kwestie behoorlijk wordt gedekt door verzekeringspolissen voor burgerlijke aansprakelijkheid, en in voorkomend geval tegen brandrisico's;
 - > bij de uitoefening van een ambulante activiteit waarbij voeding wordt verkocht, wordt voldaan aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.

.....

Weetje: Sinds 2017 is het niet meer vereist dat de overlater zijn ambulante activiteiten stopzet. Het gaat immers enkel over de overdracht van één of meerdere standplaatsen, niet van zijn volledige zaak of activiteiten. Op die manier kunnen ambulante handelaars hun activiteiten geleidelijk afbouwen. Ook startende ambulante handelaars zijn niet direct genooddakt een hele zaak over te nemen, maar kunnen geleidelijk hun zaak uitbouwen.

.....

8.11 Mogelijkheid tot schorsing of intrekking van een abonnement door de gemeente

(art. 32 KB)

De gemeente of de concessionaris kan het abonnement van een toegewezen standplaats tijdelijk schorsen ofwel definitief intrekken.

8.11.1 Bepalingen in het gemeentelijk reglement

De gemeente bepaalt in haar reglement wat aanleiding kan geven tot schorsing of intrekking van toegewezen standplaatsen. Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- de voorwaarden voor de toekenning zijn niet langer vervuld, zoals de correcte KBO-inschrijving of het bewijs van de verplichte documenten;
- het niet naleven van het gemeentelijk reglement;
- het niet tijdig betalen van de retributie;
- het niet opvolgen van de instructies van de organisator ambulante activiteiten;
- een bepaald aantal keren afwezig zijn zonder te verwittigen;
- ...

8.11.2 Enkel als het proportioneel is en goed gemotiveerd

Schorsen of intrekken van standplaatsen zijn sancties en kunnen belangrijke gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering van de ambulante handelaar. Zoals voor alle sancties is het belangrijk dat de gemeente of de concessionaris er ook hier op let dat de sanctie proportioneel is en goed gemotiveerd. De sanctie moet in verhouding zijn tot de aard van de inbreuk. De inbreuk moet ook objectief vastgesteld zijn.

In veel gevallen zal het buiten proportie zijn om een sanctie als schorsing of intrekking al na een eerste inbreuk op te leggen. Pas als het zich herhaaldelijk voordoet en dat objectief aangetoond kan worden en na verwittiging zal het te verantwoorden zijn. Het is dan ook belangrijk dat de gemeente of de concessionaris zorgt dat ze het eventuele herhaaldelijke karakter, het feit dat men eerder al een verwittiging heeft gegeven, enz. kan aantonen.

8.11.3 Meedelen aan de standhouder

De gemeente bepaalt ook in haar reglement hoe ze een beslissing aan de betrokken standhouder zal meedelen. Als ze niets (anders) voorziet, kan ze haar beslissing tot schorsing of intrekking betekenen door:

- een aangetekend schrijven met ontvangstbewijs;
- een duurzame drager tegen ontvangstbewijs.

8.11.4 Wat met (tijdelijk) vrijgekomen standplaatsen?

Standplaatsen met abonnement op de openbare markt die door schorsing tijdelijk vrijkomen, kunnen in deze tussentijd toegewezen worden als losse standplaats.

Als er standplaatsen met abonnement definitief vrijkomen, bepaalt de gemeente of de concessionaris zelf wat er mee gebeurt. Het staat ze vrij deze als een losse standplaats of als standplaats per abonnement in te vullen.

9 Ambulante activiteiten op het openbaar domein

(art. 9 wet; art. 38-43 KB)

De gemeente organiseert via een gemeentelijk reglement ook de ambulante activiteiten op het openbaar domein buiten de openbare markt. De wet op de ambulante activiteiten stelt daarbij een aantal plaatsen gelijk met de openbare weg (zie deel 9.1).

De ambulante activiteiten op het openbaar domein kunnen op twee manieren worden uitgeoefend:

- op tijdelijk vaste wijze (zie deel 9.2);
- op rondtrekkende wijze (zie deel 9.3).

9.1 Definitie openbaar domein

(art. 4 wet 25 juni 1993)

Onder openbaar domein verstaan we naast de openbare weg ook alle andere openbare plaatsen die voor het publiek toegankelijk zijn en waar het logisch is dat bepaalde ambulante activiteiten mogelijk zijn, zoals bijvoorbeeld een stadspark.

Naast de openbare weg en het openbaar domein laat de wet ook ambulante activiteiten toe op 'andere plaatsen die met de openbare weg gelijkgesteld zijn', meer bepaald:

- parkingplaatsen gelegen op de openbare weg;
- winkelgalerijen;
- stations-, luchthaven- en metrohallen;
- de plaatsen waar kermissen doorgaan.

! Als het openbaar domein beheerd wordt door een andere instantie dan de gemeente, moet deze instantie ook instemmen met het gebruik van haar openbaar domein.

9.2 Ambulante activiteiten op tijdelijk vaste wijze

'Ambulante activiteiten op tijdelijk vaste wijze' wil zeggen dat de beoefenaar zich gedurende de uitoefening van een activiteit niet met zijn aanbod verplaatst. Denken we bijvoorbeeld aan een kippenkraam dat één dag per week (tijdelijk karakter) op dezelfde parkeerplaats op het openbaar domein (vaste wijze) staat.

Voor alle ambulante activiteiten, die vallen onder het toepassingsgebied van de wetgeving en die doorgaan op een tijdelijk vaste wijze op het openbaar domein, is de toelating van de gemeente of van de concessionaris vereist.

9.2.1 De gemeente heeft verschillende opties

De gemeente kan, sinds 2017, ervoor opteren een eigen regeling uit te werken om de toewijzing van ambulante activiteiten op tijdelijk vaste wijze op het openbaar domein te regelen.

Als de gemeente het niet wenselijk of nodig acht een eigen regeling uit te werken, kan zij terugvallen op de wettelijke bepalingen voorzien in het KB. In dat geval heeft ze twee opties:

- de gemeente bepaalt vooraf in haar reglement de plaatsen, dagen en uren (art. 42 KB);
- de gemeente legt vooraf geen plaatsen vast in het reglement, maar ze regelt het geval per geval in functie van de aanvragen, met een abonnement of van dag tot dag (art. 43 KB).

Als de gemeente vooraf geen standplaatsen heeft voorzien in haar reglement moet ze individuele aanvragen ontvangen en behandelen, zoals voorzien

in artikel 43 van het KB. Ook al staat die optie niet in het reglement.

Afhankelijk van het gekozen systeem, verschilt de manier waarop de toewijzing van de standplaatsen door de gemeente of door de concessionaris moet gebeuren. We bespreken dit in delen 9.2.4 en 9.2.5.

Wil de gemeente liever beide bovenvermelde regelingen combineren? Bijvoorbeeld om in bepaalde gebieden de aanvragen geval per geval te behandelen en in andere gebieden enkel met vooraf bepaalde plaatsen te werken. Dan is het, gelet op de autonomie die ze heeft, mogelijk zo'n eigen regeling uit te werken.

TIP - Voor welk systeem van toewijzing de gemeente ook opteert, in elk geval is het volgende cruciaal: een duidelijke vermelding van het systeem van toewijzing in het gemeentelijk reglement en een goede registratie van de aanvragen en de toewijzingen.

9.2.2 Aanvragen van standplaatsen

(art. 30 KB)

De gemeente bepaalt in het reglement de modaliteiten voor de aanvragen van standplaatsen.

Belangrijk hierbij is dat de gemeente of de concessionaris zorgt voor een transparant systeem met duidelijke registratie van het tijdstip van indienen.

9.2.3 Aan wie kan een standplaats worden toegekend en wie kan ze innemen?

(art. 40 en 41 KB)

Hier zijn dezelfde principes van toepassing als voor de openbare markten (zie delen 8.4. en 8.6). Of de gemeente de plaatsen vooraf heeft vastgelegd of niet, maakt geen verschil.

9.2.4 Toekenning van een standplaats op het openbaar domein – als de gemeente vooraf in haar reglement de standplaatsen op het openbaar domein bepaalt

(art. 42 KB)

De gemeente preciseert in haar reglement de verschillende standplaatsen op het openbaar domein waar ambulante activiteiten zijn toegelaten.

De gemeente of de concessionaris kan aan de standplaatsen ook voorwaarden koppelen. Denken we bijvoorbeeld aan een specialisatie, de tijdstippen waarop de activiteit mag plaatsvinden, ... De gemeente of de concessionaris bepaalt ook of een plaats voor één dag wordt toegekend of per abonnement, net zoals ze dat ook doet op de openbare markt.

9.2.4.1 Eigen regeling gemeente

De gemeente kan zelf in haar reglement bepalen hoe de standplaatsen op het openbaar domein, die ze vooraf heeft vastgelegd, worden toegewezen.

Heeft de gemeente geen nood aan een eigen regeling dan kan ze gebruikmaken van de procedure voorzien in de wetgeving.

9.2.4.2 Regeling voorzien in de wet

De wetgeving voorziet standaard volgende regelingen voor de toewijzing van standplaatsen op het openbaar domein, als de gemeente vooraf standplaatsen heeft vastgelegd:

- Regeling voor de plaatsen die worden toegewezen van dag tot dag:

In dit geval gebeurt de toewijzing volgens chronologische volgorde van de aanvragen; eventueel naargelang de gekozen plaats en de gevraagde specialisatie.

Als twee of meerdere aanvragen voor dezelfde plaats gelijktijdig worden ingediend, wordt de volgorde van toewijzing bepaald door loting.

De persoon aan wie de standplaats toegewezen is, ontvangt van de gemeente of de concessionaris een document dat volgende vermeldt: zijn identiteit, de aard van de producten of diensten die hij gemachtigd is te verkopen, de plaats, de datum en de duur van de verkoop.

- Regeling voor de standplaatsen die worden toegewezen per abonnement:

Voor toewijzing van standplaatsen op het openbaar domein, in het geval dat de gemeente vooraf standplaatsen heeft vastgelegd, gelden dezelfde regels als voor toewijzing van standplaatsen met abonnement op de openbare markten (zie delen 8.5.3, 8.5.4, 8.5.5, 8.7, 8.8 en 8.10).

9.2.5 Toekenning van een standplaats op het openbaar domein - als de gemeente zelf geen standplaatsen op het openbaar domein heeft bepaald

(art. 43 KB)

De gemeente kan ervoor kiezen of nalaten om in haar reglement standplaatsen aan te duiden op het openbaar domein waar ambulante activiteiten zijn toegelaten. Dat impliceert niet dat er geen ambulante handel mogelijk is, integendeel. In dat geval kan wie een ambulante activiteit wil uitvoeren, bij de aanvraag dan zelf een voorstel van locatie, tijdstip, producten en diensten die worden aangeboden, enz. doen.

De gemeente of de concessionaris kan in dit systeem een plaats enkel weigeren op grond van een objectieve en grondige motivering. Die motivering mag uiteraard niet indruisen tegen andere wetgeving en reglementering. Dat is een belangrijke implicatie waar de gemeente of de concessionaris zich bewust van moet zijn als ze beslist geen plaatsen op het openbaar domein vast te leggen.

9.2.6 Weigeren van standplaats op het openbaar domein

Aanvragen voor een standplaats op het openbaar domein kan de gemeente of de concessionaris onder meer weigeren op wettelijke gronden, gebaseerd op de wetgeving op de ambulante activiteiten zoals:

- wanneer de verkoop van bepaalde producten en diensten of categorieën van producten of diensten tijdens de uitoefening van de ambulante activiteiten de openbare orde of volksgezondheid, zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van Boek IX van het Wetboek van economisch recht, in het gedrang brengt (art. 9 en art. 6 wet);
- wanneer er geen geldige KBO-inschrijving is die de ambulante activiteit toelaat of de verplichte documenten niet in orde zijn of niet conform de wetgeving worden gebruikt;
- wanneer de persoon die de standplaats aanvraagt de onderneming niet rechtsgeldig vertegenwoordigt;
- wanneer de modaliteiten uit een gemeentelijk reglement niet worden gerespecteerd.

De gemeente of de concessionaris kan de aanvraag, indien van toepassing, ook weigeren op grond van andere wetgeving. Denken we bijvoorbeeld aan openbare orde en veiligheid, volksgezondheid, voedselveiligheid, enz.

9.2.7 Geldigheidsduur van een abonnement voor een standplaats op het openbaar domein

(art. 32 KB)

Voor de geldigheidsduur van abonnementen voor standplaatsen op het openbaar domein gelden dezelfde regels als voor abonnementen op openbare markten. Dat geldt zowel voor:

- de automatische verlenging van het abonnement (zie deel 8.7.1);
- de opschorting van het abonnement door de abonneerhouder (zie deel 8.7.2);
- de beëindiging van het abonnement (zie deel 8.8).

Via haar reglement kan de gemeente een eigen, afwijkende regeling uitwerken.

9.2.8 Het definitief opheffen van standplaatsen met abonnement

Als de gemeente of de concessionaris een abonnement voor een standplaats op het openbaar domein definitief wil opheffen, is er, in tegenstelling tot op de openbare markten, geen minimumopzegtermijn voorzien in de wet.

9.2.9 De overdracht van de standplaatsen met abonnement

(art. 35 KB)

De voorwaarden om een standplaats op het openbaar domein met abonnement over te dragen zijn dezelfde als op de openbare markt (zie deel 8.10) of de gemeente kan een eigen, afwijkende regeling uitwerken in haar reglement.

9.2.10 Mogelijkheid tot schorsing of intrekking van een abonnement door de gemeente

(art. 32 KB)

De gemeente of de concessionaris kan een abonnement voor een standplaats op het openbaar domein tijdelijk schorsen of definitief intrekken. De mogelijkheden en voorwaarden voor deze sancties zijn dezelfde als op de openbare markt (zie deel 8.11). Via haar reglement kan de gemeente ook een eigen, afwijkende regeling uitwerken.

9.3 Ambulante activiteiten op rondtrekkende wijze

(art. 9 wet)

9.3.1 Wat is op rondtrekkende wijze?

(Verslag van de Koning bij het KB)

In deel 9.2. bespraken we het uitoefenen van ambulante activiteiten op tijdelijk vaste wijze. Ambulante activiteiten kunnen daarnaast op het openbaar domein ook uitgeoefend worden 'op rondtrekkende wijze'. Daarbij verplaatst de handelaar zich regelmatig langs een traject met verschillende verkooppunten. Die verkooppunten neemt hij dan telkens voor een bepaalde duur in. Typisch voorbeeld is een ijsventer.

.....

! Ambulante activiteiten 'op rondtrekkende wijze' mogen niet verward worden met 'verkoop van voedingswaren door handelaars die door middel van ambulante winkels regelmatig een vast cliënteel bedienen'. zoals bijvoorbeeld een 'Bofrost' of 'Ijsboerke'. In de wetgeving zijn dat twee verschillende categorieën. De laatstgenoemde vormen een vrijgestelde ambulante activiteit (zie deel 5.2.). Buiten de voorwaarden die specifiek op hen betrekking hebben, is de wet op de ambulante activiteiten er dus niet op van toepassing. Zij moeten dan ook geen toestemming vragen of krijgen van de gemeente voor die activiteiten.

.....

9.3.2 De gemeente bepaalt de modaliteiten en voorwaarden

Net als alle andere ambulante activiteiten op het openbaar domein organiseert de gemeente ook de ambulante activiteiten op rondtrekkende wijze in haar reglement (zie deel 7). De gemeente kan daarbij voorwaarden opleggen aan deze vorm van ambulante activiteiten. De wetgeving op ambulante activiteiten voorziet zelf geen specifieke voorwaarden.

De gemeente kan eventueel in haar reglement voorzien dat een voorafgaande toestemming vereist is. Ze kan die toestemming enkel weigeren op grond van een objectieve en grondige motivering. Die motivering mag uiteraard niet indruisen tegen andere wetgeving en reglementering.

Een toestemming kan de gemeente onder meer weigeren op wettelijke gronden, zoals bijvoorbeeld:

- wanneer de verkoop van bepaalde producten en diensten of categorieën van producten of diensten tijdens de uitoefening van de ambulante activiteiten de openbare orde of volksgezondheid, zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van Boek IX van het Wetboek van economisch recht, in het gedrang brengt;
- wanneer de modaliteiten uit een gemeentelijk reglement niet worden gerespecteerd.

De gemeente kan de aanvraag, indien van toepassing, ook weigeren op grond van andere wetgeving. Denken we bijvoorbeeld aan openbare orde en veiligheid, volksgezondheid, voedselveiligheid, enz.

10 Ambulante activiteiten georganiseerd op andere plaatsen

De wet bepaalt de plaatsen waar de (niet-vrijgestelde) ambulante activiteiten zijn toegelaten. We bespraken in de vorige delen al de openbare markt (zie deel 8) en het openbaar domein en de daarmee gelijkstelde plaatsen (zie deel 9).

In dit deel bespreken we de ambulante activiteiten op de volgende toegelaten plaatsen:

- private markten (zie deel 10.2);
- private plaatsen langs de openbare weg en op commerciële parkings (zie deel 10.3);
- ten huize van de consument (zie deel 10.4);
- culturele en sportieve manifestaties (zie deel 10.5);
- in cafés, hotels, restaurants (beperkt tot bloemen) (zie deel 10.6);
- op private plaatsen waar manifestaties plaatsvinden van de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren (zie deel 10.7).

Vooraf geven we graag wat meer algemene bepalingen mee waarnaar we dan verder zullen verwijzen, zonder ze telkens te moeten herhalen.

10.1 Enkele meer algemene bepalingen

(art. 6 wet, art.10 bis, art. 15 KB)

Voor de organisatie van de private markten en voor de organisatie van elke ambulante activiteit op de plaatsen die grenzen aan de openbare weg of op commerciële parkingplaatsen is een voorafgaande toestemming van de gemeente vereist. De wetgeving gebruikt daarvoor de term 'voorafgaande machtiging'. De wetgeving op de ambulante activiteiten vermeldt

daarbij expliciet dat die toestemming kan geweigerd worden om redenen van openbare orde of volksgezondheid. Een toestemming kan eventueel ook nog op andere gronden geweigerd worden.

Verder geldt ook voor alle ambulante activiteiten die onderhevig zijn aan de wetgeving op de ambulante activiteiten (dat wil zeggen niet voor de vrijgestelde activiteiten, zie deel 5.2) en doorgaan op het grondgebied van de gemeente dat ze pas zijn toegelaten als ze voldoen aan een aantal voorwaarden op vlak van verzekering en volksgezondheid.

Het geeft ook de gemeente een grond om die voorwaarden te controleren of de documenten op te vragen. Meer precies is dit vanaf 1 april 2024 als volgt geformuleerd in artikel 15 van het KB:

Art. 15. De verkoop, te koop aanbidding of uitstalling met het oog op de verkoop van producten of diensten op het grondgebied van de gemeente en buiten de vestigingen van de verkoper wordt pas toegelaten als de verkoper al de volgende elementen aantoont:

1° de uitoefening van de ambulante activiteiten in kwestie wordt behoorlijk gedekt door verzekeringspolissen voor burgerlijke aansprakelijkheid en in voorkomend geval tegen brandrisico's;

2° bij de uitoefening van een ambulante activiteit waarbij voeding wordt verkocht, wordt voldaan aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 1° en 2° worden voorgelegd:

1° aan de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris bij de toekenning van een

standplaats, en naar aanleiding van een periodieke en steekproefsgewijze controle;

2° op elk verzoek van de personen, vermeld in artikel 11, §1, van de wet, en artikel 44 en 45 van dit besluit.

Voor die (niet-vrijgestelde) ambulante activiteiten op het grondgebied van de gemeente moeten vanaf 1 april 2024 de deelnemende handelaars, net als op de openbare markt of op het openbaar domein, geen voorafgaande machtiging of leurkaart meer hebben. Uiteraard moeten de deelnemende ambulante handelaars zorgen dat ze, zoals dat geldt voor alle ondernemingen, in orde zijn met de wetgeving die op hen van toepassing is. Denken we bijvoorbeeld aan volgende bepalingen uit het Wetboek van economisch recht:

- een correcte inschrijving in de KBO;
- de identificatieverplichting, zoals die ook geldt op de openbare markt.

10.2 Private markt

(art. 1, 4 en 10 bis wet)

10.2.1 Definitie

Een private markt is een markt die georganiseerd wordt op privé-initiatief en voorafgaand toegelaten door de gemeente.

Wie de markt organiseert, is hier bepalend, niet waar ze doorgaat. De organisatie op privé-initiatief onderscheidt de private markt dan ook van de openbare markt, die per definitie door de gemeente wordt georganiseerd.

10.2.2 Toestemming gemeente vereist

(art. 10 bis wet)

Om een private markt te organiseren is vooraf de toestemming van de gemeente vereist. Dat blijkt al uit de bovenvermelde definitie. Verder spreekt de wet van een 'voorafgaande machtiging van de gemeente' waaraan de organisatie van een private markt onderworpen is. In wat volgt gebruiken hiervoor de term 'toestemming'.

De voorafgaande toestemming kan de gemeente onder meer weigeren op wettelijke gronden, gebaseerd op de wetgeving op de ambulante activiteiten zoals ook aangegeven hierboven en in deel 9.2.6.

De gemeente kan uiteraard geen private markt verbieden om economische redenen. Dit zou indruisen tegen het Wetboek van economisch recht en de principes van de Europese Dienstenrichtlijn. Ze kan een voorafgaande toestemming alleen weigeren op grond van een objectieve en grondige motivering. Die motivering mag uiteraard niet indruisen tegen andere wetgeving en reglementering.

Buiten deze voorafgaande toestemming in het kader van de wetgeving op de ambulante activiteiten moet de privéorganisator zelf uiteraard nog voor de

eventuele andere toelatingen of vergunningen zorgen. Denken we aan de toelating van de eigenaar of de beheerder van de locatie.

10.2.3 Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?

De organisator van een private markt kan zelf bepalen aan welke handelaars of verkopers hij een standplaats toewijst. In de wetgeving is niet bepaald hoe hij dat moet organiseren.

Zoals hiervoor aangegeven, blijft artikel 15 van het KB ook hier onverminderd van kracht. Ambulante activiteiten die onder de wetgeving vallen, moeten in orde zijn met hun verplichtingen op vlak van de verzekeringen en het FAVV. Het geeft de gemeente ook de mogelijkheid dat te controleren.

Van de organisator kan verwacht worden dat hij deze verplichtingen controleert voor hij een standplaats toewijst. De gemeente kan als ze de toestemming verleent voor de private markt dit eventueel ook als voorwaarde opnemen.

Afhankelijk van wat het gemeentelijk reglement voorziet, kan de organisator eventueel ook occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter toelaten (zie ook deel 11.2.3).

.....

! Hou er ook rekening mee dat een private markt niet gelijk is aan een openbare markt die de gemeente in concessie geeft aan een privépersoon. Als de gemeente haar eigen openbare markt in concessie geeft aan een privépersoon blijft dit een openbare markt waarop alle regels van de openbare markten van toepassing zijn.

.....

10.2.4 Controle mogelijk

Ook op de private markt kunnen controles op de toepassing van de wetgeving op de ambulante activiteiten uitgevoerd worden. Dit kan door de politie, de inspectiedienst van VLAIO en door de organisator ambulante activiteiten (zie deel 7.3.3). Deze door de gemeente aangeduide organisator kan de verplichte documenten controleren, zoals voorzien in artikel 15 van het KB en de eventuele voorwaarden die de gemeente heeft voorzien in haar gemeentelijk reglement.

10.3 Ambulante activiteiten op private plaatsen langs de openbare weg en op commerciële parkings

(art. 4 en 10 bis wet)

De wet bepaalt dat ambulante activiteiten ook toegelaten zijn op private plaatsen langs de openbare weg en op commerciële parkings.

10.3.1 Definitie

Een private plaats langs de openbare weg is een plaats die rechtstreeks aan de openbare weg grenst.

Een commerciële parking is elk terrein dat dient voor het parkeren van voertuigen en dat bestemd is voor de klanten van een handelszaak.

10.3.2 Toestemming gemeente vereist

Net als voor de private markt is ook hier een voorafgaande toestemming of machtiging van de gemeente vereist.

Ook voor deze plaatsen kan de gemeente de voorafgaande toestemming alleen weigeren op grond van een objectieve en grondige motivering, zoals eerder toegelicht.

Uiteraard heeft de beoefenaar van de ambulante activiteiten ook het akkoord nodig van de eigenaar of de beheerder van het terrein.

10.3.3 Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?

De beoefenaars van de ambulante activiteiten moeten minstens zorgen dat ze in orde zijn met de wetgeving op de ambulante activiteiten. Sommige zijn daarvan vrijgesteld. Denken we bijvoorbeeld aan artiesten die hun kunst aanbieden.

Op de verkopen die onder de wetgeving vallen, geldt ook hier het eerder vermelde artikel 15 van het KB. Zo moet men in orde zijn met de verzekeringen en het FAVV voordat de activiteiten toegelaten zijn.

Voor de occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter moet gekeken worden naar wat voorzien is in het gemeentelijk reglement.

10.3.4 Controle mogelijk

Ook op deze plaatsen kunnen controles op de toepassing van de wetgeving op de ambulante activiteiten uitgevoerd worden. Dit kan door de politie, de inspectiedienst van VLAIO en door de organisator ambulante activiteiten (zie deel 7.3.3). Deze door de gemeente aangeduide organisator kan de verplichte documenten controleren, zoals voorzien in artikel 15 van het KB en de eventuele voorwaarden die de gemeente heeft voorzien in haar gemeentelijk reglement of toestemming.

10.4 Ten huize van de consument

Ambulante activiteiten kunnen ook uitgeoefend worden ten huize van de consument. De gemeente moet hier geen toestemming voor verlenen.

Dergelijke verkopen zijn alleen maar tijdens bepaalde uren mogelijk. Zo is het niet toegelaten voor 08.00 uur en na 20.00 uur. Een uitzondering geldt als de

verkoopactie begonnen is voor 20.00 uur. Als de consument akkoord is, kan de verkoop ook na 20.00 uur worden afgesloten (art. 19 KB).

De wetgeving stelt wel een aantal specifieke vormen vrij, bijvoorbeeld als het gebeurt op uitdrukkelijk verzoek van de consument of in geval van een zogenaamde homeparty (zie deel 5.2).

We beperken ons hier tot de wetgeving op de ambulante activiteiten. Ook andere wetgeving is hierop van toepassing. Zo bevat het Wetboek van economisch recht verschillende bepalingen die deze verkopen regelen. Denken we bijvoorbeeld aan de verplichte inschrijving in de KBO en de regelgeving betreffende verkopen buiten verkoopp ruimten, die de consument beschermen (artikel VI.64, VI.65 en VI.67 van het Wetboek van economisch recht).

10.5 Ambulante activiteiten op culturele en sportieve manifestaties

(art. 4, § 1 wet; art. 4 KB)

Op culturele en sportieve manifestaties gelden er voor de ambulante activiteiten specifieke regels.

10.5.1 Voorwaarden waaraan de ambulante activiteiten moeten voldoen

Ambulante activiteiten mogen plaatsvinden op culturele en sportieve manifestaties als voldaan is aan volgende voorwaarden:

- verkoopactiviteiten zijn toegelaten aan de ingang en op de locatie van de manifestatie (dit kan openbaar en/of privaat domein zijn);
- de verkoopactiviteiten moeten bijkomstig blijven aan het evenement;
- de aangeboden producten en diensten moeten enig verband houden met het evenement (denken we bijvoorbeeld aan drank, versnaperingen of artikels in het thema van het evenement).

10.5.2 Toewijzing en inname van de standplaatsen – hoe en wie?

Binnen de bovenvermelde voorwaarden beslist de organisator verder zelf hoe hij standhouders selecteert en een plaats toewijst. Er gelden dus geen wettelijke toewijzingsmodaliteiten voor de organisatoren.

De beoefenaars van de ambulante activiteiten moeten zorgen dat ze in orde zijn met de wetgeving op de ambulante activiteiten. Als hun activiteiten niet vrijgesteld zijn, wil dat zeggen dat het eerder vermelde artikel 15 van het KB, dat onder andere stelt dat ze in orde moeten zijn met de verzekeringen en het FAVV, als dat van toepassing is.

Ook organisatoren van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter kunnen op deze plaatsen hun producten of diensten verkopen als het gemeentelijk reglement dit voorziet.

10.6 Verkoop van bloemen in cafés, hotels en restaurants

(art. 4, § 1 wet; art. 4 KB)

In cafés, hotels en restaurants mogen bloemen verkocht worden, te koop worden aangeboden of uitgesteld worden met het oog op de verkoop. De gemeente moet hier geen toestemming voor verlenen.

De beoefenaars van de ambulante activiteiten moeten zorgen dat ze in orde zijn met de wetgeving op de ambulante activiteiten.

10.7 Private plaatsen waar manifestaties plaatsvinden van de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren

(art. 4, § 1 wet; art. 4 KB)

Ambulante activiteiten kunnen ook plaatsvinden op “private plaatsen waar manifestaties voor de verkoop van goederen die aan de verkoper toebehoren,

plaatsvinden, bedoeld in artikel 4, 3° KB”. Deze zijn vaak beter gekend als rommelbeurzen. In deel 11.2.2 gaan we dieper in op dit soort manifestatie. De organisator heeft hiervoor steeds een voorafgaande toestemming van de gemeente nodig.

Voor particuliere verkopen van private overschotten gaat het om een vrijgestelde ambulante activiteit (zie deel 11.2.1).

Andere beoefenaars van ambulante activiteiten die niet vrijgesteld zijn van de wetgeving, kunnen hier ook verkopen maar zij zijn dan niet vrijgesteld. Die ondernemingen moeten zorgen dat ze in orde zijn met de wetgeving op de ambulante activiteiten. Zo is ook hier het eerder vermelde artikel 15 van het KB, dat onder andere stelt dat ze in orde moeten zijn met de verzekeringen en het FAVV, van toepassing.

Ook organisatoren van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter kunnen aan zo een rommelbeurs deelnemen, volgens de voorwaarden in het gemeentelijk reglement.

11 Vrijgestelde ambulante activiteiten/manifestaties

(art. 4 en 5 wet; art. 4, 6, 8 en 9 KB)

Zoals eerder vermeld, zijn bepaalde vormen van ambulante activiteiten niet onderworpen aan de wet op de ambulante activiteiten. Het gaat om activiteiten die wel aan de definitie van een ambulante activiteit voldoen (zie deel 5.1) maar die, wegens hun specifiek aard of omdat er voldaan is aan bepaalde voorwaarden, vrijgesteld worden van de algemene verplichtingen en beperkingen. Wel gelden er andere, specifieke voorwaarden voor.

Het volledige overzicht is terug te vinden in de wet of in deel 5.2. We bespreken hier enkel de voor de gemeente meest relevante. Daarbij maken we een onderscheid tussen ambulante activiteiten met een commercieel doel en ambulante activiteiten zonder commercieel doel.

11.1 Ambulante activiteiten met commercieel doel

11.1.1 Manifestaties ter bevordering van de lokale handel en manifestaties ter bevordering van het lokale gemeenschapsleven

(art 5, 2° wet; art. 9 KB)

Onder deze noemer vallen de zogenaamde kerstmarkten, jaarmarkten, braderieën, ...

11.1.1.1 Definitie

Het gaat om occasionele manifestaties, waarbij de wetgeving twee soorten onderscheidt, afhankelijk van het doel dat wordt nagestreefd:

Manifestaties ter bevordering van de lokale handel zijn bedoeld om, zoals de naam het zegt, de bestaande handel van een wijk, een gemeente of een stad te

bevorderen. Ze gaan vaak door onder de naam of de vorm van een braderie.

Manifestaties ter bevordering van het lokale gemeenschapsleven zijn bedoeld om de contacten tussen de bewoners van een gemeente te versterken of om bezoekers de gemeente met feestelijkheden te laten ontdekken. Denken we bijvoorbeeld aan een jaarmarkt, een kerstmarkt of festiviteiten rond de verbreding van gemeenten.

11.1.1.2 Voorafgaande toestemming vereist

De gemeente is vaak zelf organisator van dergelijke manifestaties, maar ook anderen, zoals een vereniging van handelaars, kunnen instaan voor de organisatie.

In elk geval moet de burgemeester of zijn afgevaardigde vooraf toestemming geven. Het is belangrijk dat er verder ook duidelijk gecommuniceerd wordt dat het om een dergelijke vrijgestelde activiteit gaat.

TIP - Voor de rechtszekerheid vermeldt de burgemeester of zijn afgevaardigde expliciet en op schriftelijke wijze dat het om een manifestatie ter bevordering van de lokale handel of ter bevordering van het gemeenschapsleven gaat, met verwijzing naar artikel 9 uit het koninklijk besluit van 24 september 2006.

Het is de aard van de manifestatie die belangrijk is, niet waar ze plaatsvindt. Zo kan bijvoorbeeld een braderie ook georganiseerd worden in een winkelcentrum. Waar de manifestatie ook doorgaat, de voorafgaande toestemming van de burgemeester of zijn afgevaardigde is steeds vereist.

11.1.1.3 In de gemeente gevestigd of op uitnodiging een voorwaarde voor vrijstelling

Lokale handelaars, lokale producenten, lokale ambachtslui, plaatselijke landbouwers, ... en plaatselijke verenigingen staan centraal bij deze manifestaties. Eventueel kunnen ook andere deelnemen aan deze vrijgestelde activiteit maar dit enkel en alleen als ze uitgenodigd werden door de burgemeester of zijn afgevaardigde.

Ook als de gemeente zelf niet de organisator is of de manifestatie in concessie heeft gegeven, kunnen niet-lokale handelaars, producenten, enz. enkel deelnemen aan de vrijgestelde activiteit als ze uitgenodigd zijn door de burgemeester of zijn afgevaardigde.

Ook organisatoren van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter kunnen deelnemen, volgens de voorwaarden van het gemeentelijk reglement.

TIP - Belangrijk is dat de gemeente aan de organisator of concessionaris duidelijke regels meegeeft wie wel of niet uitgenodigd mag worden.

11.1.1.4 Toewijzing van de standplaatsen

Er zijn geen wettelijke toewijzingsmodaliteiten. De organisator beslist zelf over de toewijzing van de standplaatsen.

TIP - In de praktijk opteert men er meestal voor om op de standplaats voor een winkel voorrang te geven aan de daar gevestigde handelaar. De bevordering van de lokale handel staat immers centraal.

11.1.2 Handels-, ambachts- of landbouwbeurzen en tentoonstellingen

(art. 5, 2° wet; art. 8 KB)

11.1.2.1 Definitie

Handels-, ambachts- of landbouwbeurzen en tentoonstellingen moeten aan volgende criteria voldoen om voor de vrijstelling in aanmerking te komen:

- de manifestatie moet tot doel hebben het publiek kennis te laten maken met de economische activiteiten van één of meer sectoren of van een bepaalde streek. Het doel is eerst en vooral promotie maken, ook al heeft de verkoop er ook zijn plaats. Er is publiciteit om de manifestatie aan te kondigen;
- deze manifestaties moeten uitzonderlijk en tijdelijk blijven;
- ze is voorbehouden voor handelaars, ambachtslui, landbouwers, kwekers en producenten van de betrokken sector of streek en aan de verenigingen of organisaties die hun belangen verdedigen;
- elke stand moet duidelijk geïdentificeerd kunnen worden;
- zijn ook toegelaten:

- > professionele verkopers van goederen en/of diensten noodzakelijk voor het onthaal van de bezoekers (bijvoorbeeld horeca, hostessen);
- > organisatoren van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter volgens de voorwaarden van het gemeentelijk reglement.

11.1.2.2 Toewijzing standplaatsen

Er zijn geen wettelijke toewijzingsmodaliteiten. De organisator kan zelf naar eigen inzicht de standplaatsen toewijzen aan de standhouders die aan de voorwaarden van dit soort manifestatie voldoen (zie deel 11.1.2.1).

11.1.3 Verkoop door een handelaar vanuit een kraam voor zijn winkel

(art. 5, 5° wet; art. 10 KB)

Als in het kraam voor de winkel dezelfde soort producten en diensten worden aangeboden als gewoonlijk in de winkel zijn de activiteiten niet onderworpen aan de bepalingen van de wet.

11.1.4 Verkoopactiviteiten door een handelaar in de vestiging van een andere handelaar

(art. 5, 9° wet; art. 11 KB)

Steeds vaker bundelen handelaars hun krachten: ze stellen producten tentoon in de vestiging van een andere handelaar of bieden ze er ook effectief te koop aan.

Voor deze verkoopactiviteiten moeten aan de volgende voorwaarden worden voldoen:

- de verkoop gebeurt tijdens de normale en gebruikelijke openingsuren van de winkel waar de verkoop plaatsvindt;
- de aangeboden producten en diensten vormen een aanvulling op wat in de winkel van de 'gastheer' verkocht wordt;

- de activiteit is tijdelijk, periodiek en bijkomstig ten opzichte van de activiteit van de 'gastheer'.

11.1.5 Kranten en tijdschriften

(art. 5, 3° wet)

De verkoop van kranten en tijdschriften is vrijgesteld. Ook de verkoop van abonnementen op kranten is vrijgesteld als het de regelmatige bediening van een vast en lokaal cliënteel betreft.

11.1.6 Verkoop door middel van automaten

(art. 5, 3° wet)

De verkoop door middel van automaten is vrijgesteld in het kader van de wet op de ambulante activiteiten.

11.1.7 Artistieke producten of diensten

(art. 12, §3 KB)

De verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van artistieke producten door hun auteur of van artistieke diensten is niet onderworpen aan de bepalingen van de wetgeving op de ambulante activiteiten. Denken we bijvoorbeeld aan straatmuzikanten.

11.2 Ambulante activiteiten zonder commercieel doel

11.2.1 Individuele verkoop door particulieren

(art. 5, 1° wet; art. 6 KB)

Een particulier mag occasioneel zijn eigen goederen ambulant verkopen voor zover de verkoop niet het normaal beheer van een privé-patrimonium overstijgt. Binnen dat kader is de activiteit vrijgesteld in de wetgeving op de ambulante activiteiten.

11.2.1.1 Het normaal beheer van een privé-patrimonium

Het moet dus gaan om goederen die de particuliere verkoper toebehoren en die hij niet gekocht, geproduceerd of vervaardigd heeft met de bedoeling ze te verkopen. Denken we bijvoorbeeld aan goederen die hij niet langer gebruikt, teveel aan fruit door een onverwacht overvloedige oogst, een gekregen geschenk dat hem niet bevalt, ...

Als de verkoop het normale beheer van een privé-patrimonium overstijgt, wordt de verkoper beschouwd als een handelaar. Hij moet dan voldoen aan de verplichtingen die gelden voor een handelaar. Dat impliceert onder meer dat hij het statuut van zelfstandige moet aannemen (eventueel in bijberoep), een geldige KBO-inschrijving heeft, enz.

11.2.1.2 Occasioneel

Ook het occasionele karakter is belangrijk. De gemeente kan, sinds 2017, in een reglement het occasionele karakter van individuele verkopen door particulieren preciseren.

11.2.1.3 Voorafgaande toestemming mogelijk

Daarnaast kan de gemeente beslissen dat voor individuele particuliere verkopen een voorafgaande toestemming vereist is. Ze moet dan in haar reglement de voorwaarden voor een dergelijke verkoop vastleggen. Als (de aanvraag voor) de individuele particuliere verkoop niet voldoet aan die voorwaarden kan de gemeente de toestemming weigeren. Ze kan uiteraard ook steeds weigeren op basis van andere wettelijke gronden.

11.2.1.4 Meerdere verkopers

Van zodra twee of meer particulieren zich verenigen, spreken we van een 'manifestatie die niet-professionele verkopers verenigt' (zie deel 11.2.2).

11.2.2 manifestaties die verschillende niet-professionele verkopers verenigt

(art. 5, 1° wet; art. 6 KB)

Op manifestaties die verschillende niet-professionele verkopers verenigt kunnen meerdere particulieren zich ontdoen van de dingen die ze niet meer nodig hebben.

11.2.2.1 Rommel- of themamarkten

Het meest bekende voorbeeld is de zogenaamde rommelmarkt. Maar ook andere of specifieke thema's zijn mogelijk. Het is de burgemeester of zijn afgevaardigde die een thema kan specialiseren.

Thema-manifestaties voor particuliere verkopen zijn vaak gelinkt aan plaatselijke tradities. In bepaalde streken in Vlaanderen is er bijvoorbeeld de verkoop van overvloedige jonge duiven uit voorjaarsnesten.

Een thema-markt impliceert dat de verkoop van producten die buiten het thema vallen, geweigerd kan worden. Door te opteren voor een thema kunnen gemeenten ook zorgen dat een manifestatie niet verglijdt naar een gewone markt.

11.2.2.2 Voorafgaande toestemming vereist

De burgemeester of zijn afgevaardigde moet voorafgaand toestemming geven aan deze manifestaties. Bij deze toestemming verwijst men best expliciet naar artikel 6 uit het KB. Zo is het duidelijk om welk soort manifestatie het gaat.

De gemeente kan ze uiteraard ook zelf organiseren. Ook dan blijft de toestemming van de burgemeester of zijn afgevaardigde noodzakelijk.

Om te kunnen spreken van een particuliere verkoop is het vereist dat de verkoop occasioneel is en kadert binnen het normaal beheer van een privé-patrimonium (zie ook deel 11.2.1.1).

11.2.2.3 Wat met niet-particuliere verkopers

In principe staan 'manifestaties die verschillende niet-professionele verkopers verenigt', zoals rommelmarkten, enkel open voor particulieren, met andere woorden voor niet-professionele verkopers.

De burgemeester of zijn afgevaardigde kan beslissen ze uit te breiden met professionelen, of kan de manifestatie voorbehouden voor niet-professionele verkopers.

In de praktijk opteert men er soms voor om ze open te stellen voor ambulante handelaars om de aantrekkelijkheid te vergroten. Denken we bijvoorbeeld aan foodtrucks. Die vallen dan niet onder de vrijstelling van de wetgeving ambulante handel. Die ondernemingen moeten zorgen dat ze in orde zijn met de wetgeving op de ambulante activiteiten. Zo is ook hier het eerder vermelde artikel 15 van het KB, dat onder andere stelt dat ze in orde moeten zijn met de verzekeringen en het FAVV, van toepassing. Afhankelijk van wie het initiatief neemt of waar het doorgaat, is de situatie voor de niet-particuliere verkopers vergelijkbaar met een private markt of handel op het openbaar domein.

Eventueel kunnen ook organisatoren van occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter deelnemen. Of dit mogelijk is en onder welke voorwaarden hangt vanaf 1 april 2024 af van wat het gemeentelijk reglement bepaalt (zie deel 11.2.3)

11.2.2.4 Toewijzing van de standplaatsen

Verder zijn er geen wettelijke toewijzingsmodaliteiten. De organisator kan zelf bepalen hoe hij de standplaatsen toewijst.

11.2.3 occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter

(art. 5, 1° wet; art. 7 KB)

De stickerverkoop van het Rode Kruis, de plantenverkoop van Kom op tegen Kanker of de wafelverkoop

van de jeugdbeweging. Het zijn enkele bekende voorbeelden van een 'occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter'.

11.2.3.1 Definitie

Om beschouwd te kunnen worden als een 'occasionele verkoop met een niet-commercieel karakter' is uiteraard het occasionele karakter van de verkoop van belang.

Daarnaast moet de verkoop ook ten bate zijn van één van de in de wetgeving voorziene doelen. Concreet moet het, sinds 2017, gaan om één van de volgende doelen:

- menslievend doel;
- sociaal doel;
- cultureel doel;
- educatief doel;
- sportief doel;
- de verdediging en promotie van de natuur;
- de verdediging en promotie van de dierenwereld;
- de verdediging en promotie van een ambacht;
- de verdediging en promotie van streekproducten;
- een humanitaire catastrofe;
- steun bij een ramp;
- steun bij belangrijke schade.

De verkopen die hieraan voldoen zijn verder niet onderworpen aan de bepalingen van de wetgeving.

TIP - Collectes zijn geen ambulante activiteit. Huis-aan-huiscollectes worden geregeld bij het koninklijk besluit van 22 september 1823 houdende bepalingen nopens het doen van collecten in de kerken en aan de huizen. Collectes op het openbaar domein kunnen in een politiereglement opgenomen zijn.

11.2.3.2 Gemeentelijke autonomie vanaf 1 april 2024

Vanaf 1 april 2024 is verder het gemeentelijk reglement hier bepalend. De wetgeving ambulante handel legt voortaan geen verdere voorwaarden meer op

aan deze verkopen. Wel stelt de wetgeving dat de gemeente in haar reglement bijkomende voorwaarden voor dergelijke ambulante verkopen op haar grondgebied kan bepalen.

Daarnaast moet de gemeente er rekening mee houden dat als ze occasioneel standplaatsen op het openbaar domein of op de openbare markt wil kunnen toewijzen aan dergelijke verkopers, ze dat moet bepalen in haar gemeentelijk reglement.

.....

Wil de gemeente dat men, ook na 1 april 2024, voor occasionele verkopen met een niet-commercieel karakter in bepaalde gevallen vooraf de toestemming van de gemeente moet vragen, of wil men standplaatsen op de openbare markt of het openbaar domein kunnen toewijzen aan zo een verkopen dan moet de gemeente dat voorzien in haar gemeentelijk reglement.

.....

Artikel 7 van het KB werd met de wetswijziging van 2023 grondig gewijzigd en vereenvoudigd. Zo werd de lokale autonomie versterkt. Het artikel 7 luidt vanaf 1 april 2024 als volgt:

Wordt verstaan onder producten of diensten met een niet-commercieel karakter:

- 1. de occasionele verkoop van producten of diensten met het oog op een menslievend, sociaal, cultureel, educatief of sportief doel;*
- 2. de occasionele verkoop van producten of diensten met als doel de verdediging en promotie van de natuur, de dierenwereld, een ambacht of streekproducten;*
- 3. de occasionele verkoop van producten of diensten die plaatsvindt bij een humanitaire catastrofe, een ramp of belangrijke schade.*

Producten of diensten met een niet-commercieel karakter verkopen, te koop aanbieden of uitstallen is niet onderworpen aan de bepalingen van de wet. De gemeente kan in het gemeentelijk reglement bijkomende voorwaarden bepalen om producten of diensten met een niet-commercieel karakter te verkopen, te koop aan te bieden of uit te stallen met het oog op de verkoop.

Dus wil de gemeente de voorwaarden die voor 1 april 2024 waren opgenomen in de wetgeving nog toepassen dan moet ze deze opnemen in het gemeentelijk reglement.

.....

Weetje: Voor 1 april 2024 moest VLAIO de toestemming verlenen als de verkoop de grenzen van de gemeente overschreed en er geen bijkomende toelating van de gemeente vereist was. Voortaan is er één niveau bevoegd: het gemeentelijke.

.....

Verder moet de gemeente ook voor het toewijzen en het innemen van standplaatsen op het openbaar domein of de openbare markt aan dergelijke verkopen het nodige voorzien in het gemeentelijk reglement. Dat volgt uit artikel 25 en artikel 26 van het KB. Deze artikels bevatten volgende bepalingen:

De gemeente kan in het gemeentelijk reglement bepalen dat de standplaatsen occasioneel ook toegewezen kunnen worden aan wie niet beroepsmatig producten of diensten met een niet-commercieel karakter verkoopt, te koop aanbiedt of uitstalt.

De gemeente kan in het gemeentelijk reglement bepalen dat wie niet beroepsmatig producten of diensten met een niet-commercieel karakter verkoopt, te koop aanbiedt of uitstalt, ook een standplaats kan innemen.

12 Handhaving

(art. 11-14 wet; art. 45-51 KB)

Het is belangrijk dat de gemeente al tijdens het uitstippelen van haar beleid rond ambulante activiteiten nadenkt over de handhaving ervan. Het heeft geen zin om in een gemeentelijk reglement zaken op te nemen die de gemeente nadien niet wil of kan controleren. Integendeel, dat werkt vaak contraproductief.

Omgekeerd is het ook zo dat er niet sanctionerend of corrigerend kan worden opgetreden voor zaken die niet in een gemeentelijk reglement of wetgeving zijn opgenomen.

Dit impliceert een duidelijke formulering van de potentiële inbreuk met vermelding van de sanctie. Zo voorziet artikel 32 van het KB de mogelijkheid om een abonnement te schorsen of in te trekken bij vaststelling van inbreuken op het gemeentelijk reglement (zie deel 8.11).

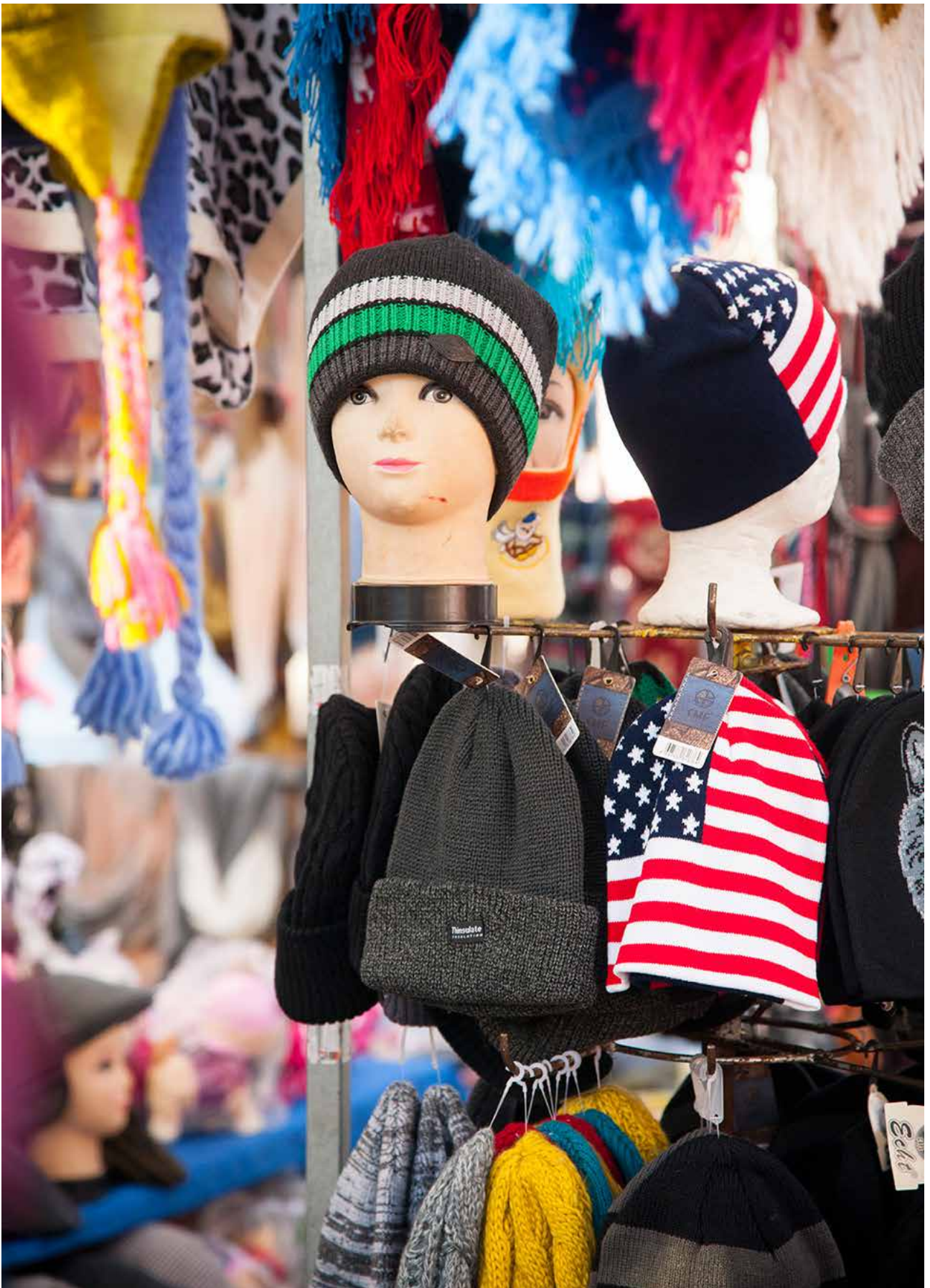
In de volgende fase, als het beleid vorm heeft gekregen in het gemeentelijk reglement, is communicatie cruciaal. Hoe beter het beleid en het reglement gekend zijn, hoe groter de kans dat het wordt nageleefd.

Merkt de gemeente uiteindelijk toch overtredingen van de wetgeving op de ambulante activiteiten of een gemeentelijk reglement op dan is het belangrijk dat dit objectief wordt vastgesteld.

Na vaststelling van een overtreding is het aangewezen eerst de piste van de bemiddeling te bewandelen. Bieden dialoog en bemiddeling geen soelaas dan is sanctionering een laatste redmiddel.

Sancties dienen proportioneel te zijn. Afhankelijk van de aard en ernst van de feiten kan het dat een bepaalde sanctie pas proportioneel is als de overtreding zich herhaaldelijk en na verwittiging blijft voordoen.

Blijft de overtreder volharden dan kan de gemeente steeds de politie of de inspectie van VLAIO inlichten. Afhankelijk van de situatie kunnen zij een waarschuwing geven of een proces-verbaal opmaken. Een proces-verbaal kan leiden tot een minnelijke schikking, geldboete en/of gevangenisstraf voor de overtreder.

13 Ambulante activiteiten organiseren: meer dan wetgeving

Gemeenten beschikken over verschillende instrumenten om de ambulante activiteiten op hun grondgebied te organiseren, te ondersteunen en te sturen.

In de voorgaande delen van deze brochure gingen we al in op een aantal belangrijke en verplichte instrumenten voorzien in de wetgeving op de ambulante activiteiten zoals gemeentelijke reglementen, plannen van standplaatsen, registers of de organisatoren ambulante activiteiten.

In dit deel gaan we in op een aantal andere instrumenten die de gemeente kan inzetten zoals de oprichting van een marktcomité, het opzetten van promotieacties, ... De wetgeving verplicht deze niet, maar ze kunnen een interessante bijdrage aan het beleid leveren.

Daarna zoomen we in op het raakvlak met een ander gemeentelijk beleidsdomein, in bijzonder mobiliteit, en op de mogelijkheid om te werken met draaiboeken.

13.1 Overlegstructuren en andere dialoogvormen

Eerder benadrukten we al het belang van een goede dialoog tussen de gemeente en de ambulante handelaars en de eventuele rol die de aangeduide organisator op dat vlak kan spelen (zie deel 7.3).

13.1.1 Inzetten op dialoog en samenwerking

Wil de gemeente inzetten op communicatie, dialoog en zelfs samenwerking tussen de gemeente en de ambulante handelaars dan kan een overlegorgaan, vaak marktcomité genoemd, een handig instrument zijn om dit te faciliteren.

De wet op de ambulante activiteiten bepaalt hieromtrent niets. Het is dus zeker geen verplichting.

Het is aan de gemeente om te overwegen of een structureel overleg rond ambulante activiteiten wenselijk is, wie daar best bij betrokken wordt en welke rol men er aan toekent. Eventueel kan overwogen worden om dit in te bedden in een ruimer overleg rond detailhandel of economie. Of om naast ambulante handelaars ook gevestigde detailhandelaars en horeca-uitbaters te betrekken in het overleg.

Ook andere meer tijdelijke vormen van dialoog of inspraak zijn mogelijk en kunnen voldoende zijn. We denken daarbij aan een infosessie, een bevraging, enz. Alles hangt af van de lokale situatie, het beleid van de gemeente en haar ambities.

13.1.2 Mogelijke rol

Het is aan de oprichtende gemeente om, in overleg met de betrokkenen, de rol van een dergelijk overlegorgaan te bepalen.

Zo verstrekt in sommige gemeenten het marktcomité advies aan het gemeentebestuur. Dit op vraag van de gemeente of op eigen initiatief. Mogelijke thema's voor dergelijk advies zijn ontwerpen van gemeente-, politie- of retributiereglementen, herschikkingen of verhuizingen van openbare markten, ... Als de gemeente ervoor kiest om dit overleg de vorm te geven van een 'officiële' adviesraad, moet ze wel met een aantal bepalingen uit het Decreet Lokaal Bestuur rekening houden.

Soms worden vanuit een marktcomité acties ter promotie van de markt georganiseerd of ondersteund. Gemeentebesturen opteren er dan vaak voor

om jaarlijks werkingsmiddelen aan het comité ter beschikking te stellen.

13.1.3 Mogelijke samenstelling

De samenstelling van bestaande marktcomités is divers. We lijsten hier een aantal mogelijke leden op:

- vertegenwoordiger(s) van de ambulante handelaars, actief in de gemeente;
- vertegenwoordiger(s) van de plaatselijke detailhandel;
- vertegenwoordiger(s) van de plaatselijke horeca;
- aangeduide organisatoren ambulante activiteiten, de zogenaamde marktleider(s);
- afgevaardigde(n) van het schepencollege;
- andere relevante gemeentelijke ambtenaren (bv. ambtenaar economie, centrummanager);
- brandweer;
- politie;
-

Het is aan de gemeente en de betrokkenen om verder de spelregels en afspraken te concretiseren: hoe gebeurt de selectie van de vertegenwoordigers? Wie is de voorzitter? Wanneer komt het comité samen? ...

13.2 Beleving en promotie

Ambulante handelaars en gemeenten hebben beide baat bij een aantrekkelijke en drukbezochte markt. Daarom zetten ook heel wat gemeenten in op promotie en beleving, vaak in samenwerking met de ambulante handelaars.

Zo nemen gemeenten regelmatig initiatieven om de beleving op een markt of manifestatie te verhogen om ze aantrekkelijk te houden. Denken we bijvoorbeeld aan traktaties, muziek, kinderanimatie, wedstrijden, spaarkaarten of (kras)loten ter gelegenheid van één of

andere speciale periode (bijvoorbeeld eindejaarsfeesten, Moederdag, Pasen, Sinterklaas). Sommige gemeenten nemen dan weer initiatieven om het comfort van de bezoekers te verhogen (bijvoorbeeld gratis toiletten, vestiaire, afhaalpunt, marktbus, ...).

Om nieuwe bezoekers naar een markt of manifestatie te lokken, worden promotieacties ontwikkeld of wordt ingezet op communicatie. Dit laatste kan bijvoorbeeld door een goed en aantrekkelijk overzicht van de aanwezige standhouders met de door hen aangeboden producten en diensten aan de bezoekers aan te bieden. Ook sociale media en andere communicatiekanalen (bijvoorbeeld gemeentelijke website, toeristische publicaties) kunnen worden gebruikt om de markt of manifestatie kenbaar te maken bij een groter publiek. De verhalen achter producten, diensten of standhouders worden verteld en in de kijker gezet. Ook de versheid en kwaliteit van het aanbod kan een extra troef zijn.

Financiering voor de verschillende belevings- en promotiecampagnes kan op velerlei wijzen samengebracht worden. De gemeente kan een bijdrage leveren, maar ook de standhouders onderling kunnen geld, producten, kortingen, ... inzamelen. Sommige gemeenten verhogen hiervoor het standgeld of innen daarnaast ook een (vrijwillige) solidariteitsbijdrage.

Een marktcomité kan als overleg- en organisatiestructuur dienen om alle acties in goede banen te leiden. Maar uiteraard staat het de gemeente of de standhouders ook vrij om zelf initiatieven in eigen handen te houden.

Het kan ook interessant zijn om de koppeling met de lokale detailhandel en horeca te maken. Een markt of manifestatie kan net dat evenement zijn om meer beleving in de kern te krijgen. Beleving waar vele bezoekers tijdens hun uitstap naar op zoek zijn. Horeca houdt bezoekers ook langer op de markt of manifestatie en in de kern. De middenstand en horeca kunnen dus meestappen in acties van de markt of manifestatie (bijvoorbeeld prijzen voorzien).

Standhouders op de markt of manifestatie kunnen dan weer aansluiten bij initiatieven van de middenstand of horeca (bijvoorbeeld gemeentelijke cadeaucheque, dag van de klant).

Voor meer inspiratie rond promotieacties, verwijzen we graag naar de brochure 'Ambulante Handel: promotie van de markt' van de VVSG.

13.3 Raakvlakken met mobiliteit

De ambulante activiteiten beïnvloeden vaak sterk de mobiliteit in de betrokken delen van de gemeente. Daarnaast heeft de mobiliteit, net als bij de gevestigde detailhandel, ook een invloed op de ambulante activiteiten en het succes van de markt.

13.3.1 Impact ambulante activiteiten op mobiliteit

Voor individuele standplaatsen op het openbaar domein is de impact op de mobiliteit vaak eerder beperkt. Toch staat de gemeente best even stil bij mobiliteit en parkeermogelijkheden als ze standplaatsen vastlegt of aanvragen beoordeelt.

Tijdens een openbare markt of manifestatie is de situatie echter helemaal anders. De druk op de mobiliteit is vrij groot. Straten en pleinen worden afgesloten voor het verkeer. Bezoekers willen de markt of manifestatie bereiken, wensen zo dicht mogelijk in de buurt afgezet of opgepikt te worden of hun wagen of fiets te parkeren. Andere weggebruikers wensen met zo weinig mogelijk hinder hun weg verder te zetten.

Niet enkel bezoekers zorgen voor mobiliteitsvraagstukken, ook de standhouders. Mogen zij hun vrachtwagen of auto op de locatie zelf parkeren? Of moeten ze na het lossen verplaatst worden naar een andere parkeerlocatie? Dergelijke voorwaarden kunnen opgenomen worden in een gemeentelijk reglement (zie deel 7.2).

13.3.2 Impact mobiliteit op succes ambulante activiteiten en markt

Bereikbaarheid en parkeermogelijkheden hebben op hun beurt ook een invloed op het succes van de ambulante activiteiten en de markt. In welke mate hangt sterk af van de specifieke situatie: het soort markt, het type klanten, enz. Is het bijvoorbeeld een markt met een grote funfactor waar mensen naar toe komen voor de beleving, ook van ver buiten de gemeente? Dan zijn de bezoekers misschien ook bereid wat verder te parkeren. Is de markt eerder gericht op snelle bevoorrading door de eigen bevolking of trekt men vooral een ouder publiek aan? Dan zijn parkeermogelijkheden (ook voor fietsen), Kiss & Ride-zones, bushaltes in de nabijheid, enz. weer veel belangrijker.

Een goede SWOT-analyse kan hier heel veel verhelderen. Samen met de collega's bevoegd voor mobiliteit kan gezocht worden naar de meest geschikte maatregelen. Naast de onvermijdelijke omleidingen en parkeerverboden kan men milderende maatregelen overwegen: eenrichtingsverkeer, snelheidsbeperkingen, tijdelijke fietsstallingen, tijdelijke verlaging van tarieven in bepaalde parkings of parkeerzones, pendelbus tussen markt/manifestatie en randparkings, deelgemeenten, enz. Uiteraard speelt ook communicatie een belangrijke rol. De (gemeentelijke) communicatiekanalen kunnen gebruikt worden om bezoekers van de markt of manifestatie op voorhand te wijzen op parkeermogelijkheden, alternatieve routes, ... Ook voor de omwonenden is het belangrijk te weten wat voor hen de tijdelijke impact van het evenement zal zijn.

13.4 Draaiboeken

De werkmethodes of afspraken tussen gemeentediensten, met politie, brandweer, inspectiediensten en andere partijen in één of meerdere draaiboeken beschrijven en vastleggen, kan handig zijn. Wat gebeurt er met een klacht van een ambulante handelaar of een consument? Wanneer worden er structurele controleacties op poten gezet? Wie zorgt voor het opruimen en verwerken van het afval? Wie moet gecontacteerd worden voor en/of na goedkeuren van een manifestatie? Welke verkeersmaatregelen worden er voor een markt of manifestatie genomen? ...

Een draaiboek kan ook helpen om de kennis en ervaring van de organisator ambulante activiteiten, de zogenaamde marktleider, te borgen. Collega's die tijdens het verlof of een langdurige afwezigheid van de marktleider zijn plaats innemen, kunnen hierop terugvallen. Nieuwe marktleiders kunnen zich vlotter inwerken. De aanpak van de gemeente blijft zo consistent ongeacht de persoon die de taken uitvoert.

Jouw eerste stappen als organisator ambulante activiteiten, de zogenaamde marktleider

Je werd door de burgemeester of zijn afgevaardigde aangesteld als kersverse marktleider. We wensen je veel geluk en plezier. Er wacht je immers een boeiende taak met veel verantwoordelijkheden en afwisselende situaties. Maar hoe begin je er aan? We lijsten hier graag enkele stappen op die je bij het opstarten van jouw takenpakket kan doorlopen:

- Bestudeer de wetgeving op de ambulante activiteiten grondig. Ze vormt namelijk het kader waarbinnen je, samen met ambulante handelaars, verenigingen en anderen, een bloeiende ambulante handel binnen jouw gemeente realiseert. Vraag bij twijfel of onduidelijkheden ondersteuning aan een collega, de VVSG of VLAIO.
- Ga na hoe jouw gemeente momenteel de ambulante activiteiten organiseert. Welke gemeentelijke reglementen zijn er? Welke plannen, registers en andere instrumenten worden er gebruikt?
- Stem af met de schepen(en) bevoegd voor markten en ambulante activiteiten. Welk beleid voert hij of zij? Waar wil hij of zij met de ambulante handel in de gemeente naar toe? Op punten waar de wetgeving dit toelaat, spreek je ook best af wie binnen de gemeente (gemeenteraad, college van burgemeester en schepenen, schepen of marktleider) een toewijzing, toestemming,... definitief goedkeurt en welke procedures daarbij gevolgd moeten worden.
- Zoek naar raakvlakken bij ander gemeentelijke diensten en ambtenaren. Zij kunnen bepaalde praktische of administratieve taken op zich nemen die de organisatie van markten, manifestaties, enz. vereenvoudigen. Welke persoon staat bijvoorbeeld in voor de veiligheid en handhaving (bij politie, brandweer,...)? Wie zorgt voor de stroomvoorziening van de standhouders (technische dienst,...)? Wie int het standgeld? Welke dienst kan een drankvergunning aan een ambulante handelaar toekennen? Enzovoort. Leg afspraken waar wenselijk vast in een draaiboek (zie deel 13.4).
- Bezoek markten en hun marktleiders in naburige gemeenten om te leren van hun aanpak. Je kan ook deelnemen aan de Regionale Overlegtafels voor Marktleiders die de VVSG met steun van VLAIO organiseert. Voor meer info: www.vvsg.be. Jouw netwerk, waar je op kan terugvallen als je vragen hebt of moeilijkheden ondervindt, vergroot er geleidelijk aan door.
- Op welke wijze wordt inspraak aan ambulante handelaars gegeven? Richt de gemeente een marktcomité op (zie deel 13.1)? Of worden er andere mogelijkheden uitgewerkt?
- Formaliseer alles in één of meerdere gemeentelijke reglementen (zie deel 7.2), maar hou het eenvoudig en handhaafbaar. Werk ook de bijhorende instrumenten uit.
- Voer het gemeentelijk beleid uit. Communiceer goed en eenduidig met betrokkenen.
- Denk proactief. Welke standhouders wil de gemeente aantrekken? Wat moet er gebeuren als er een klacht binnenkomt? Enzovoort.

Vlaamse overheid
VLAIO
Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
info@vlaio.be
Bel gratis 0800 20 555